

Gmina Olkusz

Gmina Klucze

Gmina Bolesław

Strategia Innego Instrumentu Terytorialnego dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp	4
1. Synteza diagnozy obszaru realizacji IIT	5
1.1 Delimitacja obszaru wsparcia	5
1.2 Ogólna charakterystyka Obszaru.....	11
1.3 Analiza wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych.....	12
1.4 Analiza SWOT	15
1.5 Analiza problemów i potrzeb oraz potencjałów rozwojowych	17
2. Poziom strategiczny	23
2.1 Założenia rozwojowe.....	23
2.2 Cele strategiczne realizowane w ramach IIT	24
3. Poziom operacyjny	27
3.1 Lista projektów realizujących cele strategiczne	27
4. Wdrażanie i realizacja Strategii	40
4.1 System zarządzania	40
4.2 Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych	43
W trakcie trwania konsultacji wpłynęła jedna uwaga w formie elektronicznej. Jej treść wraz z odniesieniem przedstawiono w sprawozdaniu z konsultacji stanowiącym załącznik do niniejszej strategii.....	46
4.3 Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu oraz ich monitoring	46
4.4 Plan finansowy.....	48
Spis tabel	50
Załącznik. Sprawozdanie z konsultacji społecznych	51

Wstęp

W perspektywie finansowej 2021-2027 w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 zaplanowano wdrażanie Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT), których głównym założeniem jest wsparcie oddolnych inicjatyw, co przyniesie nowe perspektywy dla rozwoju obszarów miejskich i wiejskich, powiązanych ze sobą funkcjonalnie, bądź problemowo. Wsparcie to ma zapewnić większą współpracę między władzami lokalnymi i m.in. partnerami społeczno-gospodarczymi oraz podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie oraz przyczynić się do niwelowania różnic rozwojowych na poziomie wewnątrzregionalnym.

Podstawę do wdrażania IIT stanowi strategia opracowana przez partnerskie samorządy, które w jej ramach podejmują się realizacji wspólnych przedsięwzięć zintegrowanych. Gminy: Olkusz, Klucze i Bolesław, ze względu na silne powiązania funkcjonalne oraz wspólne problemy i potencjały rozwojowe, przygotowały dokument strategiczny, na podstawie którego w najbliższych latach będą realizowały projekty mające na celu poprawę sytuacji obszaru funkcjonalnego oraz jego wielokierunkowy rozwój.

Strategia Innego Instrumentu Terytorialnego dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław składa się z czterech zasadniczych części. Pierwsza z nich stanowi syntezę diagnozy obszaru wsparcia i zawiera kluczowe ustalenia diagnostyczne, w tym m.in. delimitację obszaru, analizę wzajemnych powiązań w jego obrębie oraz identyfikację problemów i potrzeb oraz potencjałów rozwojowych partnerskich gmin. W drugiej części przedstawiono natomiast założenia rozwojowe oraz wypracowane na ich podstawie cele strategiczne realizowane w ramach IIT. W kolejnej części zawarto listę projektów realizujących cele wraz z uzasadnieniem i charakterystyką, a także przedstawiono proces ich wyboru. Czwarta część zawiera zasady wdrażania i realizacji strategii, w tym opis systemu zarządzania oraz procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych w opracowanie i wdrażanie założeń dokumentu.

1. Synteza diagnozy obszaru realizacji IIT

Rozdział wynika z art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 wskazującego, iż strategia IIT określa w szczególności m.in. syntezę diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Na potrzeby strategii przeprowadzono analizę danych statystycznych oraz ogólnodostępnych informacji dotyczących sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskową obszaru wsparcia, tj. gmin: Olkusz, Bolesław i Klucze. Wyniki prac diagnostycznych przedstawiono w odrębnym opracowaniu, w tej części natomiast przedstawiono kluczowe wnioski, na bazie których wypracowuje się założenia rozwojowe partnerskich gmin na kolejne lata.

1.1 Delimitacja obszaru wsparcia

Inne Instrumenty Terytorialne (IIT) są jednym z instrumentów terytorialnych wprowadzonych w unijnej perspektywie finansowej 2021-2027. Zgodnie z wytycznymi określonymi w Załączniku nr 1 do Uchwały nr 1455/21 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 12 października 2021 r., IIT jest instrumentem wspierającym rozwój obszarów powiązanych ze sobą funkcjonalnie lub problemowo (min. dwie gminy) przez realizację projektów, które wynikają ze wspólnie opracowanej strategii.

Do podjęcia działań w ramach IIT niezbędna jest strategia IIT, która jest przyjmowana przez partnerstwo gmin lub partnerstwo gmin i powiatów (w ramach jednej z form prawnych współpracy). Partnerstwo musi uwzględniać co najmniej jeden obszar o charakterze miejskim (tj. miasto, gminę miejską, gminę miejsko-wiejską). Zgodnie z zapisami SzOP, za przygotowanie strategii IIT odpowiedzialne są 3 miasta – Oświęcim, Bochnia, Olkusz – wraz z ich obszarami funkcjonalnymi (obszarami wiejskimi i miejsko-wiejskimi ujętymi w strategii IIT).

Zgodnie z wymogami formalnymi strategia IIT musi zawierać opis powiązań funkcjonalnych obszaru oraz delimitację obszaru funkcjonalnego (OF). Delimitacja wskazuje konkretny zasięg terytorialnego obszaru wsparcia, rozumianego jako struktura konkretnych gmin, w tym identyfikuje wzajemne powiązania funkcjonalne pomiędzy poszczególnymi samorządami. Pozwala to na wskazanie konkretnych celów i projektów, które wynikają z wzajemnych powiązań obszaru.

Według przyjętych założeń, do weryfikacji powiązań funkcjonalnych OF Olkusza wykorzystano siedem wskaźników, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1 Wskaźniki funkcjonalne, społeczno-gospodarcze i morfologiczne przyjęte do delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich

I. Wskaźniki funkcjonalne	
F1	liczba wyjeżdżających do pracy najmniej do rdzenia MOF na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (powyżej 50) – 2016 r. i 2021 ¹
F2	liczba zameldowań z rdzenia MOF na 1000 mieszkańców (powyżej 3) – 2014 r. i 2023 r.
II. Wskaźniki społeczno-gospodarcze	
S1	udział pracujących w zawodach pozarolniczych jako stosunek do średniej wojewódzkiej (powyżej 75%) ² - 2003 r. i 2023 r.
S2	liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców jako stosunek do średniej wojewódzkiej (powyżej 75%) - 2014 r. i 2023 r.
S3	udział podmiotów gospodarczych w usługach wyższego rzędu (sekcje J-R) jako stosunek do analogicznego wskaźnika obliczonego dla rdzenia MOF (powyżej 50%) - 2014 r. i 2023 r.
III. Wskaźniki morfologiczne	
M1	gęstość zaludnienia (bez lasów i wód) w stosunku do średniej wojewódzkiej (powyżej 50%) - 2014 r. i 2023 r. ³
M2	liczba mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 oraz w latach 2014-2023 w stosunku do średniej wojewódzkiej (powyżej 75%) w 2013 i 2023 r.

Źródło: opracowanie na podstawie *Delimitacji Miejskich Obszarów Funkcjonalnych stolic województw, Przemysław Śleszyński, Przegląd Geograficzny (2013) tom 85, zeszyt 2, str. 173-197.*

Powyższe wskaźniki zostały przyjęte jako narzędzie do wyznaczania miejskich obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich stosowanym m.in. przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej przy tworzeniu polityk rozwojowych na poziomie krajowym. Należy podkreślić, że miasta wojewódzkie wykazują naturalnie znacznie większe powiązanie z gminami sąsiadującymi i tym samym wyższy poziom wskaźników. W związku z powyższym w procesie delimitacji obszaru funkcjonalnego Olkusza przyjęto niższe wymagania dotyczące wyznaczania powiązanych gmin. Warunkiem zaliczenia poszczególnych gmin do obszaru funkcjonalnego miasta wojewódzkiego było spełnienie minimum 6 z 7 ustalonych kryteriów. Na poziomie przedmiotowej analizy uznano za wystarczający poziom:

1. spełnienie przynajmniej 3 z 7 kryterium;
2. wykazywanie przez przynajmniej 3 z 7 wskaźników (innych niż w punkt 1) tendencji rosnącej (systematyczny wzrost powiązań gminy obserwowany w analizowanym czasie).

¹ Najnowsze dane pochodzą z badania GUS *Przepływy ludności związane z zatrudnieniem*, które ostatni raz realizowane było w 2021 r.

² Do analizy wykorzystano dane dotyczące liczby pracujących w sektorach: 1) Przemysł i budownictwo, 2) Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja, 3) Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi.

³ Przy obliczaniu wskaźnika dla 2023 r. przyjęto taką samą powierzchnię gruntów pod wodami jak w 2014 r., ze względu na brak aktualniejszych danych.

Tym samym, podobnie jak w przypadku miast wojewódzkich, gmina powiązana w ramach obszaru funkcjonalnego musi spełnić 6 kryteriów z 7. Przyjęto jedynie różny poziom ich natężenia.

Do obszaru analizy zaliczono Gminę Olkusz, będącą gminą miejsko-wiejską oraz Gminę Klucze i Gminę Bolesław, które sąsiadują z Gminą Olkusz. W poniższych tabelach zawarto wyniki delimitacji przeprowadzonej w oparciu o dane historyczne (za lata 2003, 2014, 2016) i najbardziej aktualne (za lata 2021, 2022, 2023). Kolorem szarym oznaczono wskaźniki spełniające przyjęte kryteria, natomiast niebieskim – wskaźniki, które wykazują tendencję wzrostową.

Tabela 2 Wyniki delimitacji w oparciu o dane z 2003 r., 2013 r., 2014 r. i 2016 r.

Gmina	B - typ administracyjny gminy ⁴	Powierzchnia (km ²)	Liczba mieszkańców	Wartość wskaźników							Liczba spełnionych minimalnych kryteriów
				F1	F2	S1	S2	S3	M1	M2	
Dane za rok		2014	2014	2016	2014	2003	2014	2014	2014	2013	ogółem
Warunek spełnienia kryterium				> 50	> 3	> 75%	> 75%	> 50%	> 50%	> 75%	
Rdzeń											
Olkusz	mw	150,9	49 800	x	x	x	x	x	x	x	x
Strefa zewnętrzna											
Bolesław	w	40,8	7 810	49,7	2,7	100,2	73,3	98,5	103,8	10,3	3/7
Klucze	w	119,5	15 281	66,3	3,7	100,6	91,5	88,8	78,0	42,4	6/7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i opracowań GUS.

Tabela 3 Wyniki delimitacji w oparciu o dane z 2021 r., 2022 r. i 2023 r.

Gmina	B - typ administracyjny gminy	Powierzchnia (km ²)	Liczba mieszkańców	Wartość wskaźników							Liczba spełnionych minimalnych kryteriów	
				F1	F2	S1	S2	S3	M1	M2	Ogółem	Tendencja wzrostowa
Dane za rok		2023	2023	2021	2023	2022	2023	2023	2023	2023		
Warunek spełnienia kryterium				> 50	> 3	> 75%	> 75%	> 50%	> 50%	> 75%		
Rdzeń												
Olkusz	mw	150,9	45 630	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Strefa zewnętrzna												
Bolesław	w	40,8	7 566	90,0	4,1	109,5	73,4	97,8	98,8	8,2	5/7	4/7
Klucze	w	119,5	14 439	126,1	1,9	107,6	85,8	88,0	72,4	25,5	5/7	2/7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i opracowań GUS.

⁴ mw-miejsko-wiejska, w-wiejska

Na podstawie obu analiz możliwe było sformułowanie następujących wniosków:

- W analizowanym okresie odnotowano znaczący wzrost wartości wskaźnika F1 dotyczącego liczby wyjeżdżających do pracy w Gminie Olkusz na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Wzrost dotyczył zarówno Gminy Bolesław, jak i Gminy Klucze, co świadczy o coraz większym potencjale gospodarczym w OF Olkusza, w tym na wzmocnienie powiązań społeczno-gospodarczych pomiędzy gminami obszaru.
- Wskaźnik F2 dotyczący liczby zameldowań z rdzenia MOF na 1 000 mieszkańców w ostatnich latach wzrósł w przypadku Gminy Bolesław, co wskazuje na fakt, że mieszkańcy Gminy Olkusz częściej wyprowadzają się na tereny podmiejskie we wspomnianej gminie. Należy jednakże zaznaczyć, że pomimo przeprowadzki dawni mieszkańcy rdzenia OF nadal zachowują swoje powiązania z Gminą Olkusz, przede wszystkim z miastem Olkusz, w którym pracują, korzystają z oferty kulturalnej, edukacyjnej, zdrowotnej itp. Wspomniany wskaźnik zmalał w przypadku Gminy Klucze, co wskazuje na osłabienie popularności tej gminy jako miejsca zamieszkania dla migrantów z Gminy Olkusz.
- Odsetek pracujących w zawodach pozarolniczych jako stosunek do średniej wojewódzkiej (wskaźnik S1) przekraczał przyjęte wartości bazowe w obu gminach zarówno w 2003 r. i 2022 r., ponadto zarówno w jednej, jak i drugiej gminie wskaźnik ten uległ zwiększeniu na przestrzeni lat. Wskazuje to na coraz niższą liczbę pracujących w zawodach rolniczych, przy jednoczesnym rozwoju innych gałęzi gospodarki, m.in. usług. Wzrost wskaźnika świadczy także o wzmocnieniu powiązań funkcjonalnych pomiędzy poszczególnymi gminami OF Olkusza.
- Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w odniesieniu do średniej wojewódzkiej (S2) w latach 2014-2023 nieznacznie wzrosła w Gminie Bolesław i zmalała w przypadku Gminy Klucze. Warto jednakże zauważyć, że kryterium dla Gminy Klucze zostało spełnione, natomiast Gmina Bolesław zbliżyła się do wymaganych 75%, jednakże nie przekroczyła wymaganej wartości wskaźnika.
- Wskaźnik S3, czyli udział podmiotów gospodarczych sklasyfikowanych w usługach wyższego rzędu (sekcje J–R) w stosunku do wszystkich podmiotów w obu gminach znacznie przekraczał wymaganą wartość bazową, co pozwala zaliczyć obie gminy do OF Olkusza.
- Gęstość zaludnienia (bez lasów i wód) w stosunku do średniej wojewódzkiej (M1) była wysoka zarówno w 2014 r. jak i 2023 r., co pozwala zaliczyć Gminę Bolesław i Gminę Klucze do MOF Olkusza.
- Wskaźnik liczby mieszkań oddawanych do użytku w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców (M2) dla obu gmin w 2013 r. i 2023 r. był niski – znacznie niższy od wymaganej wartości bazowej.

Ponadto na przestrzeni lat wskaźnik uległ zmniejszeniu. Świadczy to o niskim rozwoju zasobów mieszkaniowych w gminach OF Olkusza, co łączy się ze spadkiem liczby ludności w analizowanych gminach.

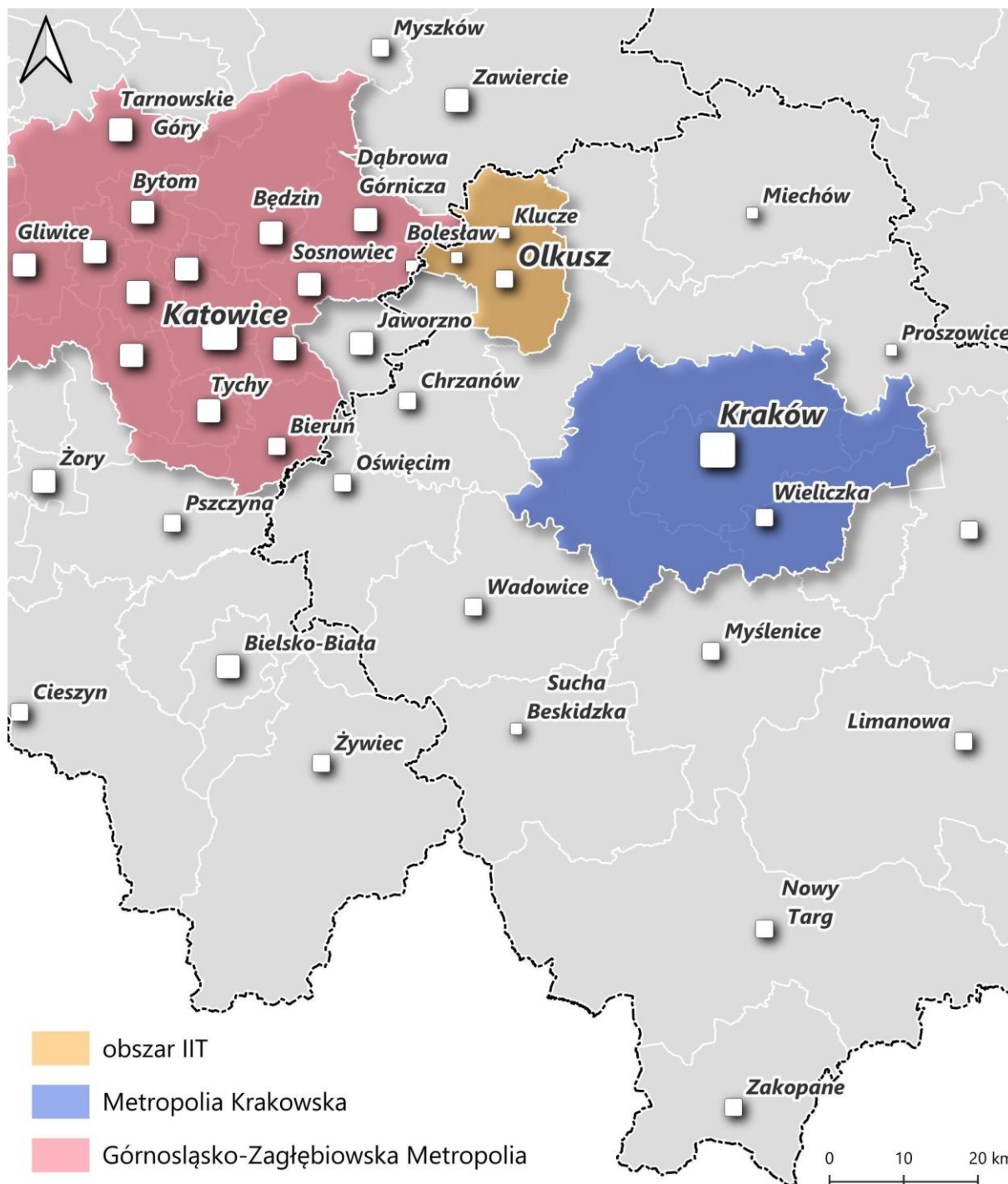
W starszej wersji delimitacji Gmina Bolesław spełnia 3 na 7 analizowanych wskaźników, a Gmina Klucze 6 na 7 – minimalna wymagana liczba wskaźników wynosi 3, zatem obie gminy zostały zaliczone do OF Olkusza. Nowsza wersja delimitacji wskazuje na zwiększanie się powiązań funkcjonalnych w obrębie OF Olkusza – w przypadku Gminy Bolesław spełnionych zostało 5 na 7 wskaźników, a tendencje wzrostową odnotowano w 4 na 7 wskaźnikach. W Gminie Klucze liczba wskaźników spełniających wartości bazowe zmalała o jeden, wynosząc 5 na 7 – tendencja wzrostowa dotyczyła 2 z 7 wskaźników. Analiza wykazała, że zgodnie z przyjętą metodologią obie gminy należy zaliczyć do obszaru funkcjonalnego Olkusza. Zarówno Gmina Bolesław, jak i Gmina Klucze znajdują się pod silnym oddziaływaniem rdzenia OF, które w obu gminach wzrasta.

Przeprowadzona analiza delimitacyjna wskazuje, że gminy zaliczone do OF Olkusza wykazują silne powiązania funkcjonalno-przestrzenne, co predestynuje je do realizacji Innego Instrumentu Terytorialnego. Gmina Olkusz (rdzeń) wraz z Gminą Bolesław i Gminą Klucze tworzą obszar wzrostu społeczno-gospodarczego, w którym procesy zachodzące w jednej gminie oddziałują na pozostałe. Ponadto lokalizacja geograficzna gmin, które ze sobą sąsiadują stwarza naturalne ramy współpracy, co dodatkowo uzasadnia podjęcie interwencji w ramach IIT.

1.2 Ogólna charakterystyka Obszaru

Obszar funkcjonalny Olkusza (OF Olkusza) obejmuje trzy gminy: Gminę Olkusz (gmina miejsko-wiejska), Gminę Bolesław oraz Gminę Klucze (gminy wiejskie), położone w województwie małopolskim, w powiecie olkuskim.

Rysunek 1 Położenie OF Olkusza

Źródło: opracowanie własne

Obszar funkcjonalny Olkusza zajmuje powierzchnię 31 114 ha. Według danych za 2023 r., populacja obszaru wynosiła 67 635 osób, natomiast gęstość zaludnienia była na poziomie ok. 217 os./km².

Tabela 4 Liczba ludności, powierzchnia i gęstość zaludnienia OF Olkusza w 2023 r.

	Liczba ludności	Udział [%]	Powierzchnia [ha]	Udział [%]	Gęstość zaludnienia [os./km ²]
Gmina Olkusz	45 630	67,47%	15 091	48,5%	302,37
Gmina Bolesław	7 566	11,19%	4 076	13,1%	185,62
Gmina Klucze	14 439	21,35%	11 947	38,4%	120,86
Obszar funkcjonalny Olkusza	67 635	100,00%	31 114	100,0%	217,38

Źródło: BDL GUS.

MOF Olkusza cechuje się silnymi powiązaniem funkcjonalnymi z województwem śląskim oraz tradycjami górniczymi – do 2020 r. na terenie Gminy Bolesław i Gminy Olkusz działała Kopalnia Olkusz-Pomorzany, zajmująca się wydobyciem cynku i ołowiu. Tradycje te kształtowały lokalną tożsamość, a obecnie stają się jednym z elementów sprzyjających rozwojowi turystyki na terenie obszaru. Z uwagi na bogate dziedzictwo kulturowe i walory przyrodnicze MOF Olkusza predysponowany jest do rozwoju turystyki różnego typu. Jedną z największych atrakcji obszaru jest Pustynia Błędnowska – największy w Europie Środkowej obszar piaszczyk i wydm śródlądowych, objęty 3 formami ochrony, w tym włączony do sieci Natura 2000.

1.3 Analiza wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

Gminy wchodzące w skład obszaru funkcjonalnego Olkusza wyróżniają się powiązaniem funkcjonalnymi w sferze społeczno-gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej. Powiązania te są zauważalne zarówno na poziomie poszczególnych gmin OF Olkusza, jak również na tle całego regionu. Poniżej wymieniono kluczowe czynniki, które wpływają na powiązania funkcjonalne w obrębie OF Olkusza.

- Wszystkie trzy gminy leżą w województwie małopolskim, w powiecie olkuskim. Położenie OF Olkusza między dwiema dużymi aglomeracjami – Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią (GZM) oraz Aglomeracją Krakowską determinuje wysoką dostępność szerokiego rynku pracy, rynku zbytu oraz zróżnicowanych usług, w tym usług wyższego rzędu.
- W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego zdefiniowano Olkusz jako ośrodek lokalny (ośrodek powiatowy drugiego rzędu). Olkusz jest jednym z głównych ośrodków miejskich regionu, pełni ważne ponadlokalne funkcje administracyjne, usługowe i handlowe dla sąsiadujących gmin powiatu olkuskiego. Pozostałe gminy OF klasyfikowane są na poziomie czwartym hierarchii ośrodków usługowych, do których należą wsie będące siedzibami rad gmin.

- Gminy: Olkusz, Bolesław i Klucze leżą w obszarze funkcjonalnym Klin rozwojowy. Jest to ta część województwa małopolskiego, która posiada bogate tradycje przemysłowe, jest silnie zurbanizowana i uznawana za zamożniejszą od pozostałych obszarów województwa.
- Analizowane gminy w ramach Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” zostały objęte Obszarem Strategicznej Interwencji (OSI) Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia (podregion oświęcimski). Podregion ten jest zwartym obszarem, obejmującym swoim zasięgiem 4 powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski i wadowicki, który ze względu na specyficzne cechy i dużą koncentrację ludności jest najbardziej zurbanizowaną częścią województwa.
- Wśród uwarunkowań określających powiązania funkcjonalne w OF Olkusza znajdują się również przepływy osób, przede wszystkim związane z migracjami na pobyt stały oraz dojazdami do pracy lub szkół. Tendencje te warunkuje m.in. zjawisko suburbanizacji, czyli migracje ludności z miast na obszary wiejskie. Wskaźnik zameldowań z rdzenia OF (Olkusza) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2023 r. wyniosła 4,1 dla gminy Bolesław i 1,9 dla Gminy Klucze.
- Powiązania w obrębie OF widoczne są również w zakresie przepływów pracowniczych. W 2021 r. liczba wyjeżdżających do pracy do rdzenia OF w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosła 89,98 w Gminie Bolesław oraz 126,07 w Gminie Klucze. W obu przypadkach wartości wskaźnika wzrosły w porównaniu do 2016 r. niemal dwukrotnie.
- Poza przepływami pracowniczymi, powiązania funkcjonalne w OF Olkusza charakteryzuje dostępność podstawowych usług publicznych. Wszystkie gminy Obszaru gwarantują dostęp do podstawowych usług, przy czym wyłącznie Olkusz oferuje usługi związane ze specjalistyczną opieką zdrowotną, czy edukacją ponadpodstawową. Ze względu na widoczne różnice w poziomie zurbanizowania obszarów miejskich i wiejskich, mieszkańcy gmin wiejskich korzystają zatem często z oferty kulturalnej, oświatowej czy medycznej miasta. Widoczne jest to m.in. w przypadku dostępności szkół ponadpodstawowych, które na terenie OF zlokalizowane są jedynie w Olkuszu.
- Jednym z elementów budujących obszar funkcjonalny jest również wspólne dziedzictwo historyczno-kulturowe i tożsamość lokalna. Ze względu na występujące w tym rejonie bogactwa naturalne, OF Olkusza jest jednym z najstarszych ośrodków górnictwa i hutnictwa rud cynku i ołowiu w kraju. Dziedzictwo przemysłowe, tradycje górnicze są nie tylko elementem kształtującym tożsamość lokalnej społeczności, ale również czynnikiem sprzyjającym rozwojowi funkcji turystycznych obszaru.

- OF Olkusza cechują również powiązania przestrzenno-funkcjonalne, wynikające m.in. z połączeń drogowych. Rdzeń OF, miasto Olkusz z gminą Bolesław łączy droga krajowa nr 94, natomiast z gminą Klucze – droga wojewódzka nr 791. Drogi te stanowią również o zewnętrznej dostępności komunikacyjnej całego OF, łącząc go z GZM czy Aglomeracją Krakowską.
- W sferze środowiskowej, jednostki OF Olkusza powiązane są przez uwarunkowania fizyczno-geograficzne. Obszar zlokalizowany jest w obrębie trzech makroregionów geograficznych: Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Wyżyny Śląskiej i Wyżyny Miechowskiej.
- W granicach obszaru funkcjonalnego Olkusza znajdują się tereny prawnie chronione takie jak parki krajobrazowe (Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie i Park Krajobrazowy Orlich Gniazd wraz z otuliną), specjalne obszar ochrony (Jaroszowiec, Armeria, Pleszczotka, Pustynia Błędowska, Ostoja Środkowojurajska) oraz użytki ekologiczne i rezerваты przyrody. Ze względu na wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe i objęcie ich formami ochrony, gminy obszaru funkcjonalnego Olkusza wpisują się również w regionalne OSI Obszary cenne przyrodniczo.

1.4 Analiza SWOT

Analiza ogólnodostępnych danych statystycznych oraz informacji pozyskanych na drodze dyskusji dotyczących obecnej sytuacji gmin OF Olkusza pozwoliły na zidentyfikowanie kluczowych problemów i potencjałów obszaru funkcjonalnego. W celu usystematyzowania zebranych informacji, na bazie wypracowanych wniosków z diagnozy strategicznej przeprowadzono analizę SWOT. W jej ramach wyodrębniono:

- mocne strony (pozytywne uwarunkowania wewnętrzne), a więc cechy, które wyróżniają OF od innych, warunkują przewagę konkurencyjną i stanowią potencjał rozwojowy obszaru,
- słabe strony (negatywne uwarunkowania wewnętrzne), stanowiące konsekwencję organiczne szeroko rozumianych zasobów i hamujące rozwój obszaru funkcjonalnego,
- szanse, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym obszaru funkcjonalnego, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls rozwojowy,
- zagrożenia (negatywne czynniki zewnętrzne), niekorzystne zjawiska, które mogą być poważną barierą rozwoju dla obszaru funkcjonalnego, potencjalnie ograniczające możliwość wykorzystania pojawiających się szans rozwojowych.

Poniższe zestawienie stanowi syntezę wyników diagnozy przeprowadzonej na potrzeby Strategii IIT.

Mocne strony

- Atrakcyjne położenie geograficzne – pomiędzy dwoma dużymi ośrodkami miejskimi (Krakowem a Katowicami)
- Dobra dostępność komunikacyjna – przebieg drogi krajowej nr 94, bliskość autostrady A4, obecność linii kolejowej nr 62
- Bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe – Olkusz należy do najstarszych miast w Polsce, na terenie OF Olkusza zachowało się wiele obiektów zabytkowych, ponadto obszar od wieków był związany z górnictwem
- Walory przyrodniczo-krajobrazowe – położenie w pobliżu obszarów cennych przyrodniczo, w tym Pustyni Będowskiej stanowiącej fenomen przyrodniczy
- Istnienie strefy inwestycyjnej – Olkuska Strefa Aktywności Gospodarczej
- Atrakcyjność turystyczna – wynikająca z walorów środowiskowych, dziedzictwa kulturowego i tradycji górniczych
- Rozwinięta sieć placówek opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych – w tym stosunkowo wysoki odsetek dzieci objętych opieką żłobkową i przedszkolną
- Baza sportowo-rekreacyjna – sprzyjająca rozwojowi turystyki

Słabe strony

- Malejąca liczba mieszkańców we wszystkich gminach OF Olkusza, a tym samym spadek liczby zasobów ludzkich
- Utrzymujący się ujemny przyrost naturalny i saldo migracji
- Starzenie się lokalnej społeczności
- Niedostateczne wykorzystanie potencjału turystycznego
- Niewystarczająco rozwinięta oferta kulturalno-rozrywkowa
- Deficyty w zakresie transportu zbiorowego
- Ograniczenia inwestycyjne wynikające z obecności obszarów chronionych
- Wyczerpujące się złoża surowców występujących na terenie OF
- Szkody górnicze, pojawiające się zapadliska i zalewiska

Szanse

- Pozyskanie środków zewnętrznych na realizację różnych przedsięwzięć – przede wszystkim środków unijnych w ramach nowej perspektywy unijnej 2021-2027
- Budowa węzła kolejowego w ramach Centralnego Portu Komunikacyjnego (szprycha nr 7)
- Wykorzystanie szans rozwojowych związanych z zamknięciem kopalni Olkusz-Pomorzany
- Rewitalizacja i konserwacja elementów materialnego dziedzictwa kulturowego
- Rozwój turystyki w oparciu o dziedzictwo kulturowe, przemysłowe i ofertę sportową
- Rozwój zintegrowanego transportu publicznego w obrębie OF Olkusza

Zagrożenia

- Starzenie się społeczności lokalnej i związane z tym coraz wyższe zapotrzebowanie na usługi medyczne i opiekuńcze
- „Drenaż mózgów”, czyli migracje młodych i wykształconych osób do konkurencyjnych ośrodków takich jak m.in. Kraków, Katowice
- Brak możliwości pozyskania środków zewnętrznych na zaplanowane inwestycje
- Niepewna sytuacja międzynarodowa związana z konfliktem zbrojnym na Ukrainie, a tym samym niestabilna sytuacja gospodarcza (inflacja, wzrost cen energii, niedobory surowców itp.)
- Zmiany klimatu i jego skutki – powodzie, susze, huragany

1.5 Analiza problemów i potrzeb oraz potencjałów rozwojowych

Na podstawie wniosków z diagnozy strategicznej zidentyfikowano kluczowe problemy i wyzwania stojące przed OF Olkusza w perspektywie najbliższych lat oraz potencjały rozwojowe obszaru – wspólne dla wszystkich partnerskich gmin oraz priorytetowe z punktu widzenia samorządów.

Geograficznie MOF wyróżnia położenie w samym sercu Jury Krakowsko-Częstochowskiej, na Wyżynie Olkuskiej. Poza ponadprzeciętnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, region ten charakteryzuje niepowtarzalność krajobrazu kulturowego, na który składają się relikty dawnego osadnictwa czy zabytki architektury i sztuki. Główną atrakcją stanowią malowniczo położone zamki i strażnice zwane „orlimi gniazdami” – w celu udostępnienia ich turystom, utworzono Szlak Orlich Gniazd, na którym można zwiedzić również szereg innych atrakcji, m.in. zabytkowe budowle sakralne czy pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej. W granicach MOF Olkusza Szlak Orlich Gniazd przebiega przez gminy: Olkusz i Klucze, ze względu na lokalizację Zamku w Rabsztynie (gm. Olkusz) oraz Zamku na wzgórzu św. Krzyża w Bydlinie (gm. Klucze). W ostatnich latach w Zamku w Rabsztynie prowadzono prace zabezpieczające, odbudowano część murów, dwa mosty oraz zrekonstruowano bramę wjazdową, a także częściowo zamek górny i wieżę. W piwnicach pałacu powstał pawilon dla obsługi ruchu turystycznego i zagospodarowano dziedziniec zamku. Udostępniono także do zwiedzania piwnice zamku średniego. Niezbędne jest jednak zagospodarowanie terenu przy Zamku w celu rozwinięcia oferty turystycznej i jej urozmaicenia. Dobrym przykładem takiego działania może być Wzgórze Św. Krzyż w Bydlinie z wyjątkowym systemem fortyfikacji polowych z okresu I Wojny Światowej, biegnących tuż przy ruinach średniowiecznego zamku (wpisanego wraz z otoczeniem do

rejestrzu zabytków nieruchomości Województwa Małopolskiego). Całość tworzy niezwykle park „Pole bitwy pod Krzywopłotami”, otoczony majestatycznym lasem modrzewiowym, który powstał dzięki realizacji 2 projektów inwestycyjnych ze środków MKiDN. Konieczne jest jednak dokończenie zagospodarowania tego terenu i uzupełnienie go o ścieżki piesze czy dostosowanie do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Dzięki stale rozwijanej infrastrukturze, Szlak Orlich Gniazd jest idealną propozycją dla turystów chcących aktywnie spędzić czas – możliwe jest jego przebycie zarówno pieszo, jak i na rowerze, a oferta obejmuje również zwiedzanie jaskiń czy wspinaczkę, co sprawia, że rokrocznie cieszy się ogromnym zainteresowaniem. Według szacunków, Zamek Rabsztyn i Wzgórze w 2023 roku odwiedziło ponad 59 000 osób⁵.

W ramach badania ewaluacyjnego dot. pomiaru liczby osób korzystających z tras rowerowych w regionie przeprowadzonego w 2022 r.⁶, na terenie gm. Klucze zainstalowano licznik rowerzystów (punkt pomiarowy Zalesie Golczowskie). Na podstawie wyników pomiarów oszacowano natężenie ruchu rowerzystów na rekomendowanym do utworzenia Jurajskim Rowerowym Szlaku Orlich Gniazd łączącym Częstochowę z Krakowem, przebiegającym przez gm. Klucze i Olkusz. Według szacunków przewidywane natężenie na tym odcinku oscyluje między 10 000-50 000 osób/rok.

Przebieg Szlaku przez OF Olkusza stanowi zatem jeden z kluczowych potencjałów do rozwoju funkcji turystycznych obszaru. Wysokie natężenie ruchu turystycznego w okolicy Zamku Rabsztyn należy jednak odpowiednio ukierunkować, rozproszyć w kierunku innych, nie mniej atrakcyjnych miejsc.

Jedną z największych atrakcji w OF jest również Pustynia Błędowska (gm. Klucze), stanowiąca fenomen przyrodniczy w regionie. Jest to największy w Polsce obszar lotnych piasków (zajmuje powierzchnię ok. 32 km²), położony również na terenie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Ze względu na te walory, Pustynia jest atrakcyjnym miejscem sprzyjającym wędrówkom pieszym, a nawet konnym i rokrocznie przyciąga ponad 100 000 turystów⁷, nie tylko z regionu, ale całego kraju. Przez jej teren przebiega Żółty Szlak Pustynny łączący Błędów z Ryczowem, a także Transjurajski Szlak Konny. Popularnymi miejscami, z których można oglądać Pustynię Błędowską, są punkty widokowe: „Czubatka” w Kluczach oraz „Dąbrówka” w Chechle. W 2018 r. turystom udostępniono również „Różę

---

⁵ Wartość oszacowana na podstawie liczby sprzedanych biletów do Zamku Rabsztyn oraz danych pozyskanych z obserwacji dronów przy wydarzeniach organizowanych w obrębie Wzgórze.

⁶ Badanie ewaluacyjne dot. pomiaru wartości wskaźnika rezultatu długoterminowego RPO WM na lata 2014-2020: Liczba osób korzystających z tras rowerowych w regionie RAPORT KOŃCOWY. Utila sp. z o.o.&Eu-Consult sp. z o.o. Warszawa, listopad 2022

⁷ Gmina Klucze prowadzi statystykę osób odwiedzających Pustynię Błędowską prowadzoną na podstawie analizy monitoringu wizyjnego w formie statystycznego założenia powtarzalności ruchu samochodów osobowych w konkretnych okresach czasowych. Na podstawie tych danych oszacowano, że w 2023 r. okolice punktu widokowego Róża Wiatrów odwiedziło ok. 136 000 osób.

Wiatrów”, która stała się jednym z najważniejszych obiektów turystycznych Gminy Klucze oraz całego Powiatu Olkuskiego.

Na terenie Pustyni Błędownskiej ma miejsce szereg fenomenów przyrodniczych, do których dostęp częściowo jest bezpośredni (walory krajobrazowe), a do części – znacząco ograniczony. Do zasobów takich zaliczają się np. skamieniałości jurajskie, utwory krasowe, endemiczna flora i fauna oraz inne zjawiska przyrodnicze, które nie dają się zaobserwować bezpośrednio. Zasoby te wymagają budowy odpowiedniej infrastruktury, dzięki której byłaby możliwość udostępnienia ich zwiedzającym, a także utworzenia atrakcyjnej warstwy informacyjnej umożliwiającej promocję oraz edukację turystów w zakresie ochrony cennych walorów.

Jedną z najnowszych atrakcji OF jest Podziemny Olkusz, czyli dwie trasy turystyczne znajdujące się w podziemiach dawnego ratusza oraz piwnicach starostwa w Olkuszu. Trasy prezentują historię miasta i regionu z naciskiem na historię górnictwa, hutnictwa i mennicy Olkusza. Dziedzictwo Ziemi Olkuskiej jest również prezentowane w ramach Kolekcji Mineratów Ziemi Olkuskiej i Skamieniałości Jury Krakowsko-Częstochowskiej – zbioru kilku tysięcy eksponatów skupiających się na rudach cynku, ołowiu i towarzyszących im minerałach. Co więcej, w 2017 roku przy ZGH „Bolesław” otwarto wystawę pn. Kopalnia Wiedzy o Cynku, która cieszy się dużym zainteresowaniem wśród turystów z całego kraju, a także zza granicy: w latach 2018-2023 wystawę odwiedziło ok. 7 500 osób. Turystyka industrialna (przemysłowa) oparta na dziedzictwie górnictwa OF Olkusza jest jednak wciąż niedostatecznie wykorzystanym potencjałem. Na terenie partnerskich gmin znajduje się wiele obiektów poprzemysłowych oraz pozostających do zagospodarowania miejsc takich jak np. odkrywki pogórnice.

W ostatnich latach coraz większą popularnością cieszą się również szlaki i trasy turystyczne umożliwiające aktywne zwiedzanie, w tym m.in. trasa Velo Przemsza, która jest wynikiem projektu pn. „Utworzenie pętli rowerowych oraz infrastruktury turystycznej na obszarze powiatu olkuskiego jako zintegrowanego produktu turystycznego” realizowanego we współpracy gmin Klucze i Olkusz.

Według wyników badania ruchu turystycznego realizowanego przez Małopolską Organizację Turystyczną dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego w 2023 r.⁸, ogólna liczba turystów (osób korzystających z co najmniej jednego noclegu) w powiecie olkuskim wyniosła 112 634 osób. W strukturze turystów dominowali turyści krajowi (ok. 94% wszystkich turystów), z czego ok. 1/4 stanowiły osoby z województwa małopolskiego. Turyści zagraniczni to natomiast zaledwie 6%. Według szacunków, w 2023 r. powiat odwiedziło również 52 649 osób, które przyjechały tutaj tylko na jeden

---

⁸ Ruch Turystyczny w Małopolsce w 2023 roku, Numer 1/2024 Badanie ruchu turystycznego w Małopolsce 2023 Wersja szczegółowa, Małopolska Organizacja Turystyczna, Kraków, grudzień 2023 - styczeń 2024.

dzień (ok. 88% to osoby z kraju). W raporcie ujęto szereg rekomendacji, wśród których znajdują się również działania zmierzające do wydłużenia pobytu turystów w regionie, m.in. poprzez wdrażania odpowiednich pakietów wielodniowych i ich promocję. Z uwagi na fakt, iż głównym celem przyjazdu do województwa jest wypoczynek w połączeniu ze zwiedzaniem zabytków i/lub turystyką aktywną, działania ukierunkowane na wydłużenie pobytu powinny obejmować również rozwijanie infrastruktury pieszo-rowerowej umożliwiającej aktywne zwiedzanie. Zidentyfikowane potencjały OF Olkusza doskonale wpisują się w obecne trendy, co stwarza dogodne warunki do rozwijania funkcji turystycznych Obszaru. Sprzyja temu również dogodna lokalizacja OF między dwoma dużymi ośrodkami metropolitalnymi – Katowicami a Krakowem oraz przebieg drogi krajowej nr 94, która wpływa na dostępność komunikacyjną obszaru.

Kluczowe problemy, potrzeby rozwojowe OF Olkusza

Brak zintegrowania oferty
turystycznej i kulturalnej

Postępujące zmiany
demograficzne – starzenie się
społeczeństwa, odpływ
ludności („drenaż mózgow”)

Przewaga turystów
weekendowych i wysoki
udział odwiedzających
jednodniowych w strukturze
odwiedzających powiat
olkuski

Zły stan techniczny niektórych
obiektów instytucji kultury

Niedostatecznie rozwinięta
infrastruktura rowerowa,
brak zintegrowania szlaków i
tras rowerowych

Ograniczenia inwestycyjne
wynikające z obecności
obszarów chronionych

Położenie OF Olkusza z jednej strony stanowi mocną stronę Obszaru, jednak z drugiej konkurencyjność większych ośrodków (Katowic i Krakowa) nieco ogranicza jego możliwości rozwojowe. Dotyczy to przede wszystkim zjawiska „drenażu mózgow” – sytuacji, kiedy młodzi ludzie decydują się na podjęcie studiów w miastach uniwersyteckich, a po zdobyciu wykształcenia nie wracają do rodzinnych miejscowości. W ostatnich latach zarówno w OF Olkusza, jak i innych ośrodkach osiedleńczych w kraju zauważa się postępujące zmiany w strukturze demograficznej – mimo że zwiększający się odsetek seniorów w populacji nie jest wyłącznie wynikiem migracji młodych osób, to zjawisko to w dużej mierze warunkuje obecną sytuację demograficzną, nie tylko przekładając się na ujemną wartość wskaźnika salda migracji, ale również pośrednio na ujemne wartości przyrostu naturalnego.

Zmniejszającą się liczbą mieszkańców obszaru funkcjonalnego wynikać może również z niekorzystnej sytuacji na lokalnym rynku pracy (np. niska dostępność miejsc pracy odpowiadających oczekiwaniom mieszkańców) czy niedostatecznej atrakcyjności osiedleńczej. Wspólnym dla gmin OF Olkusza problemem zidentyfikowanym na drodze diagnozy jest m.in. ograniczona oferta kulturalna. Obecnie funkcje kulturalne Obszaru skupiają się w jego rdzeniu, tj. Olkuszu, natomiast w pozostałych gminach widoczny jest deficyt związany często ze złym stanem technicznym infrastruktury kultury oraz brakiem odpowiedniego wyposażenia. Z analizy deficytów i potrzeb w zakresie kultury przeprowadzonej na potrzeby strategii wynika, iż widoczne jest to m.in. w przypadku Domu Kultury „Papiernik” w Kluczach, którego potencjał nie jest wystarczająco wykorzystywany, mimo przebytej w ostatnich latach modernizacji. Ponadto, istotną potrzebą rozwojową OF jest zintegrowanie oferty, zarówno kulturalnej, jak i turystycznej. Partnerskie gminy dysponują ogromnym potencjałem, który może zostać wykorzystany do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej poprzez rozwijanie i promowanie walorów historyczno-kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz budowanie na ich podstawie tożsamości lokalnej mieszkańców i ich przywiązania do swojego miejsca zamieszkania, a także wykorzystanie tych zasobów do wzmocnienia funkcji turystycznych Obszaru. Obecnie potencjał ten nie jest dostatecznie wykorzystywany – mimo istniejącej bazy infrastruktury rekreacyjno-sportowej (np. w postaci Parku Rekreacyjno-Krajobrazowego "Silver Park" w Olkuszu), nie jest ona zintegrowana i nie tworzy spójnej, konsekwentnie rozwijanej oferty. Nie jest także w dostatecznym stopniu wykorzystany potencjał oparty o dziedzictwo górnictwa kruszcowego, brakuje spójnej oferty np. szlaku kulturowego, bądź pieszego, czy rowerowego. W niewielkim stopniu wykorzystany jest także potencjał, jaki daje sieciowanie obiektów turystycznych (wspólny bilet, wzajemna promocja) partnerskich gmin. Być może to właśnie te aspekty implikują fakt, iż mimo wysokiego natężenia ruchu turystycznego w OF, nie stanowi on obecnie przewagi konkurencyjnej ze względu na wysoki udział odwiedzających jednodniowych w strukturze turystów. Dywersyfikacja oferty turystycznej i intensyfikacja jej promocji mogłaby stanowić element wpływający na wydłużenie czasu pobytu turystów na terenie OF Olkusza.

Istotnym deficytem w ofercie turystycznej OF Olkusza jest brak ciągłości liniowej infrastruktury turystycznej. Mimo przebiegu w obrębie OF wielu szlaków i tras rowerowych, nie tworzą one spójnej sieci umożliwiającej sprawne zwiedzanie Obszaru na rowerze czy w innej formie. Brakuje również infrastruktury towarzyszącej w postaci miejsc obsługi rowerzystów, miejsc odpoczynku czy miejsc ładowania rowerów elektrycznych. Najlepiej pod tym kątem wyposażony jest teren gminy Olkusz, gdzie funkcjonuje około 120 miejsc postojowych dla rowerów (większość z nich znajduje się w części miejskiej oraz przy głównych atrakcjach takich jak Zamek Rabsztyn), natomiast w pozostałych gminach identyfikuje się znaczną potrzebę rozwoju tego typu infrastruktury.

W OF brakuje również miejsca/obiektu prezentującego i promującego niematerialne dziedzictwo kulturowe Obszaru oraz Małopolski Zachodniej. W obecnych czasach istnieje ogromna potrzeba tworzenia takich miejsc i jednocześnie popyt na takie usługi umożliwiające zaznajomienie się z rękodziełem, ludowymi praktykami, zwyczajami, obrzędami, przekazami, umiejętnościami oraz związanymi z nimi instrumentami, przedmiotami, artefaktami i przestrzenią kulturową. Na najbliższe lata plany w tym zakresie posiada Gmina Klucze, która przygotowuje przedsięwzięcie polegające na stworzeniu interaktywnej ekspozycji muzealnej i aranżacji wnętrza kilku sal Dworku Dietla. W założeniu, do 2026 r. w gminie powstanie obiekt o charakterze nowoczesnego muzeum historii i lokalnego dziedzictwa, do czego zostanie wykorzystany i odpowiednio dostosowany Dworek Dietla w Kluczach.

2. Poziom strategiczny

2.1 Założenia rozwojowe

Założenia rozwojowe Strategii IIT opierają się na obszarach wsparcia realizowanych w ramach mechanizmu Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT), które wdrażane są w województwie małopolskim. Zgodnie z założeniami FEM 2021-2027, z wykorzystaniem IIT wspierana będzie interwencja m.in. w ramach celu szczegółowego 5(i) *wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich*. Ma ona na celu zwiększanie wpływu wspólnot lokalnych głównie na rozwój obszarów miejskich (w tym obszarów miejsko-wiejskich, obszarów wiejskich ujętych w strategii IIT). Zgodnie z założeniami, za przygotowanie strategii IIT odpowiedzialne będą:

- 3 miasta - Oświęcim, Bochnia, Olkusz – wraz z ich obszarami funkcjonalnymi (obszarami wiejskimi i miejsko-wiejskimi ujętymi w strategii IIT) - w ramach tych strategii nie będą mogły znaleźć się projekty, zlokalizowane na terenie gmin wchodzących w skład związków ZIT oraz innych IIT (za wyjątkiem miast objętych programem rewitalizacji),
- 3 Partnerstwa CWD (pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego): Stowarzyszenie Samorządów Powiatu Dąbrowskiego, Związek Gmin Krynicko-Popradzkich, Partnerstwo Miast i Gmin Powiatu Limanowskiego.

W odniesieniu do IIT, w FEM 2021-2027 w ramach celu szczegółowego 5(i) przewidziano wsparcie w działaniach i typach przedstawionych poniżej.

Działanie	Typy projektu
FEMP.07.01 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich	A. INFRASTRUKTURA KULTURY
	B. OCHRONA I OPIEKA NAD ZABYTKAMI
	C. OFERTA TURYSTYCZNA
	D. TRASY TURYSTYCZNE
FEMP.07.03 IIT - Tereny inwestycyjne	A. TERENY INWESTYCYJNE
FEMP.07.04 IIT- Rewitalizacja	A. ODNOWA MIAST
FEMP.07.05 IIT- Obszary uzdrowiskowe	A. WSPARCIE OBSZARÓW UZDROWISKOWYCH

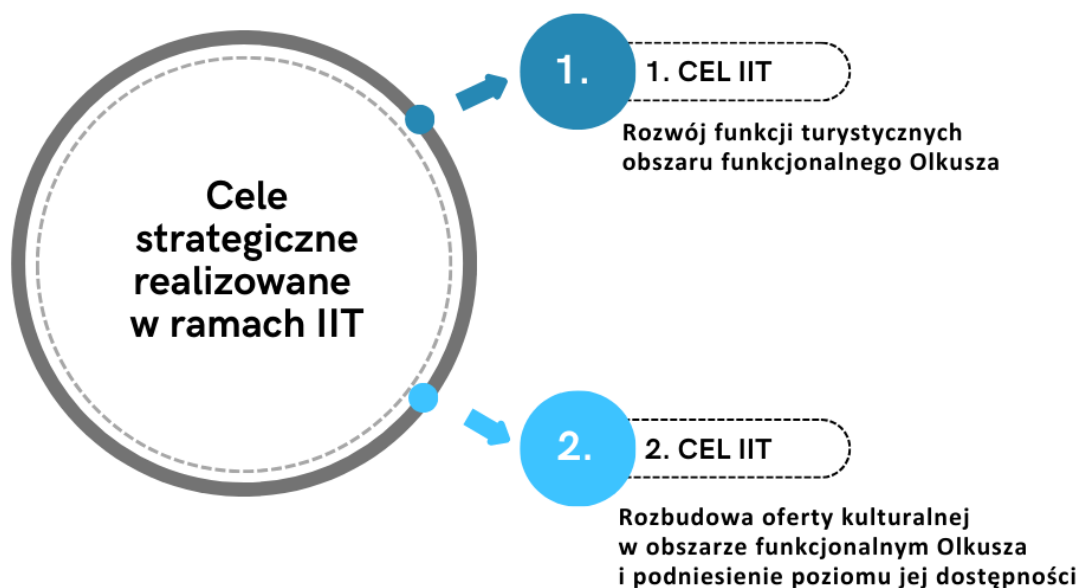
Ze względu na charakter obszaru funkcjonalnego Olkusza i założenia dotyczące zakresu wsparcia w ramach poszczególnych typów projektów, w ramach niniejszej Strategii IIT zaplanowano interwencję wpisującą się w działanie 07.01.IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich.

Ponadto, dla wypracowania interwencji w ramach IIT szczególne znaczenie miały kluczowe problemy i wyzwania rozwojowe oraz potencjały sprzyjające dalszemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu i przestrzennemu gmin: Olkusz, Bolesław i Klucze, zidentyfikowane na drodze diagnozy strategicznej (rozdział *Synteza diagnozy obszaru realizacji IIT*).

2.2 Cele strategiczne realizowane w ramach IIT

Rozdział wynika z art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 wskazującego, iż strategia IIT określa w szczególności m.in. cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu.

W odpowiedzi na zidentyfikowane w ramach diagnozy kluczowe potrzeby i wyzwania rozwojowe OF Olkusza, wypracowano interwencję strategiczną, na którą składają się dwa cele strategiczne:

Poniżej przedstawiono charakterystykę celów IIT wraz z zakresem planowanych w ich ramach działań oraz wskazaniem podejścia zintegrowanego.

1.

1. CEL IIT**Rozwój funkcji turystycznych obszaru funkcjonalnego Olkusza**

OF Olkusza z uwagi na położenie w podregionie oświęcimskim województwa małopolskiego wpisuje się w OSI Obszar Transformacji Energetycznej – Małopolska Zachodnia. Gospodarka w tym regionie oparta jest przede

wszystkim na działalności dużych zakładów przemysłowych (przemysł ciężki oraz działalność górnicza). Ze względu na występujące w obrębie obszaru funkcjonalnego bogactwa naturalne, jest on jednym z najstarszych ośrodków górnictwa i hutnictwa rud cynku i ołowiu w kraju. Obecnie jednak, ze względu na wyczerpujące się zasoby surowców mineralnych, istnieje silna potrzeba dywersyfikacji struktury gospodarczej OF, np. w kierunku turystyki, co jest podkreślane m.in. w Strategii Małopolski Zachodniej.

Dziedzictwo przemysłowe, tradycje górnicze są nie tylko elementem kształtującym tożsamość lokalnej społeczności, ale również czynnikiem sprzyjającym rozwojowi funkcji turystycznych obszaru. Partnerskie gminy dbają o wspólne dziedzictwo i z powodzeniem wykorzystują je do promocji pod kątem turystycznym, dbając jednocześnie o zachowanie unikatowego lokalnego charakteru i ochronę cennych walorów historyczno-kulturowych. Przykładem są trasy Podziemnego Olkusza prezentujące historię górnictwa i hutnictwa na Ziemi Olkuskiej, Srebrny szlak gwarków olkuskich czy wystawa pn. Kopalnia Wiedzy o Cynku przy ZGH „Bolesław”. Ponadto, każda z partnerskich gmin dysponuje wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, co wynika z malowniczego położenia Obszaru w obrębie Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Aspekty te stanowią kluczowy czynnik sprzyjający rozwojowi funkcji turystycznych OF Olkusza.

Zidentyfikowany na drodze diagnozy potencjał do wzmocnienia funkcji turystycznych OF Olkusza stanowi kluczowy kierunek jego dalszego rozwoju. Wykorzystanie zainteresowania najważniejszymi produktami turystycznymi takimi jak Pustynia Błędowska, Zamek w Rabsztynie czy Podziemny Olkusz poprzez rozproszenie ruchu na cały Obszar umożliwi równomierny rozwój partnerskich gmin. Szczególną rolę odgrywa przy tym podnoszenie atrakcyjności oferty i promocja walorów przyrodniczo-krajobrazowych i historyczno-kulturowych partnerskich gmin oraz rozbudowa infrastruktury tak, aby zwiększyć możliwości aktywnego i biernego wypoczynku, co ma na celu wydłużenie pobytu turystów na terenie OF. Urozmaicenie oferty turystycznej i uzupełnienie jej o nowe elementy pozwoli na zatrzymanie odwiedzających na kilka dni – osoby zainteresowane lokalną historią i kulturą oraz chcące doświadczyć jak najwięcej, będą miały bowiem możliwość wyboru różnych tras i szlaków pieszo-rowerowych, czy korzystania z atrakcji dopasowanych do potrzeb i oczekiwań reprezentantów różnych grup wiekowych. Co więcej, zakłada się, że rozwój funkcji turystycznych Obszaru będzie następował zgodnie z ideą turystyki zrównoważonej, której podstawą jest minimalizowanie negatywnego wpływu turystyki na środowisko naturalne, lokalną kulturę oraz społeczność, przy jednoczesnym wykorzystaniu

możliwości, jaką niesie ze sobą ruch turystyczny. W przypadku OF Olkusza jest to szczególnie ważne ze względu na górniczy charakter Obszaru i uwarunkowania specyficzne dla Małopolski Zachodniej.

2.

2. CEL IIT

**Rozbudowa oferty kulturalnej
w obszarze funkcjonalnym Olkusza
i podniesienie poziomu jej dostępności**

Interwencja strategiczna wypracowana w ramach 2 celu IIT obejmuje działania ukierunkowane na rozbudowę oferty kulturalnej w OF Olkusza i zwiększenie poziomu jej dostępności. Będzie to możliwe

dzięki podniesieniu standardów infrastruktury kultury poprzez jej rozbudowę, przebudowę i/lub remonty wraz z doposażeniem, co stworzy warunki do rozwoju podmiotów prowadzących działalność kulturalną poprzez urozmaicenie i rozszerzenie ich oferty, a także podniesienie poziomu jej jakości.

Potrzeba rozwoju oferty kulturalnej OF Olkusza wynika przede wszystkim ze zmieniających się potrzeb i oczekiwań mieszkańców wobec możliwości spędzania czasu wolnego. Szczególnie dotyczy to młodzieży i dorosłych, którzy oczekują nowoczesnych rozrywek. Rozszerzenie oferty kulturalnej, uzupełnienie jej o nowe elementy i podniesienie jej jakości nie tylko wpływa jednak na zadowolenie lokalnej społeczności ze swojego miejsca zamieszkania, ale daje także szerokie możliwości spędzania czasu wolnego, rozwijania talentów i umiejętności zgodnie z indywidualnymi preferencjami. Uczestnictwo w życiu kulturalnym sprzyja zacieśnianiu więzi społecznych i budowaniu tożsamości lokalnej poprzez integrację mieszkańców wokół wspólnego dziedzictwa kulturowego. Co więcej, włączanie w życie kulturalne OF mieszkańców ze wszystkich grup wiekowych i społecznych przeciwdziała zjawisku wykluczenia. Z tego względu niezwykle istotne jest dostosowywanie infrastruktury kultury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami oraz rozwijanie oferty kulturalnej zgodnie z oczekiwaniami i preferencjami zarówno młodszych, jak i starszych mieszkańców w celu angażowania ich w życie obszaru funkcjonalnego.

Opis zintegrowania

Cele IIT określone w Strategii są ze sobą zintegrowane i wzajemnie się uzupełniają, a ich realizacja pozwoli na kompleksowy rozwój OF Olkusza. Zostały one wypracowane na bazie zidentyfikowanych na drodze diagnozy mocnych i słabych stron partnerskich gmin, dzięki czemu w kompleksowy sposób odpowiadają na potrzeby społeczności lokalnej oraz wykorzystują potencjały OF.

Oba cele bazują na wykorzystaniu wspólnych dla wszystkich partnerskich gmin OF Olkusza potencjałów historyczno-kulturowych i przyrodniczych do rozwijania funkcji turystycznych Obszaru oraz stymulowania poziomu uczestnictwa jego mieszkańców w życiu społecznym. Zakłada się, że realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do podniesienia atrakcyjności turystycznej Obszaru, a tym samym do dywersyfikacji lokalnej gospodarki i wzmocnienia jej konkurencyjności. Rozwinięcie oferty ponadlokalnych atrakcji przełoży się bowiem na zwiększenie natężenia ruchu turystycznego, a rozbudowa liniowej infrastruktury w postaci tras i szlaków pozwoli na jego ukierunkowanie na inne,

niedostatecznie odkryte do tej pory miejsca zlokalizowane na terenie OF Olkusza. Zakłada się zatem, że realizacja zaplanowanych zadań będzie stanowiła element tworzący warunki do rozwoju branży turystycznej – lokalnych przedsiębiorstw m.in. z branży hotelarskiej czy gastronomicznej w partnerskich gminach, a tym samym zwiększenia dostępności różnorodnych miejsc pracy poza sektorem przemysłowym. To z kolei przełoży się na poprawę warunków życia w gminach OF i zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej Obszaru.

Zaplanowane działania stanowią element integrujący OF nie tylko przestrzennie (ciągłość tras i szlaków turystycznych, połączenie partnerskich gmin i atrakcji zlokalizowanych na ich terenie), ale również tematycznie – w założeniu interwencja strategiczna bazuje bowiem na wspólnych dla wszystkich gmin materialnym i niematerialnym dziedzictwie historyczno-kulturowym (przede wszystkim górniczym). Co istotne, walory sprzyjające atrakcyjności turystycznej Obszaru stanowią również element integrujący lokalną społeczność, dlatego będą wykorzystywane do rozwijania oferty kulturalno-rozrywkowej. Inwestycje związane z rozwojem infrastruktury służącej zwiększaniu poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym będą z kolei sprzyjały zacieśnianiu więzi społecznych oraz podnoszeniu poziomu aktywności społecznej w OF, a więc przełożą się na wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego Obszaru.

3. Poziom operacyjny

3.1 Lista projektów realizujących cele strategiczne

Rozdział wynika z art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 wskazującego, iż strategia IIT określa w szczególności m.in. listę projektów realizujących cele wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami.

Podstawę interwencji strategicznej w ramach mechanizmu IIT stanowią konkretne przedsięwzięcia zgłaszane i opracowywane przez partnerskie gminy, tj. Gminę Olkusz, Gminę Bolesław i Gminę Klucze we współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi. Poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w wytyczone cele strategiczne i stanowią odpowiedź na zdefiniowane w ich ramach kluczowe potrzeby i potencjały rozwojowe Obszaru.

Zgodnie z definicją przedstawioną w dokumencie pn. „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027”⁹ **projekt zintegrowany** to projekt, który wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych – oznacza to, że projekt ten ma wpływ na więcej

⁹ Dokument opublikowany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

niż 1 gminę w OF oraz jego realizacja jest uzasadniona zarówno w części diagnostycznej, jak i w części kierunkowej strategii.

Projekty zintegrowane zaplanowane do realizacji w ramach Strategii IIT cechują się komplementarnością, co oznacza, że ich wdrażanie przyczyni się do wielokierunkowego rozwoju obszaru funkcjonalnego Olkusza. Ponadto, zakłada się, że poszczególne zadania przyniosą wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy dla partnerskich gmin. Istotny jest zatem przewidywany zasięg oddziaływania konkretnych przedsięwzięć, wyrażany m.in. poprzez zapewnienie szerokiego dostępu do nowoutworzonej w ramach interwencji strategicznej infrastruktury dla mieszkańców więcej niż jednej gminy obszaru funkcjonalnego.

Proces wyboru projektów

W celu identyfikacji projektów rekomendowanych do wsparcia na etapie prac nad Strategią przeprowadzono szereg spotkań z Zespołem Operacyjnym, przedstawicielami gmin: Olkusz, Bolesław i Klucze oraz członkami Zespołu Doradczego. Podczas spotkań miały miejsce dyskusje dotyczące kluczowych potrzeb rozwojowych oraz potencjałów poszczególnych gmin przekładających się również na potencjał całego obszaru funkcjonalnego. W odpowiedzi na zidentyfikowane w czasie dyskusji wyzwania wypracowano cele IIT oraz określono w ich ramach priorytety. W rezultacie zidentyfikowano priorytety wsparcia związane ze wzmacnianiem funkcji turystycznych partnerskich gmin oraz podnoszeniem jakości oferty kulturalnej.

Dyskusje te były zatem okazją do omówienia różnorodnych kwestii, w tym problemów infrastrukturalnych, społecznych i środowiskowych, z którymi mierzą się partnerskie gminy. Dzięki zaangażowaniu lokalnych przedstawicieli oraz członków Zespołu Doradczego, udało się stworzyć spójny i trafnie zdefiniowany plan działań, który ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz zrównoważony rozwój obszaru funkcjonalnego.

W odniesieniu do określonych priorytetów partnerskie gminy zgłaszały projekty rekomendowane do dofinansowania. W efekcie powstała lista projektów, które następnie zestawiono w projekty zintegrowane zgodnie z obszarami tematycznymi i celami, jakie mają realizować. Projekty zintegrowane konsultowane były z partnerami społeczno-gospodarczymi, którzy mieli możliwość składania uwag i propozycji modyfikacji zakresów poszczególnych projektów. Ostatecznie, zestawienie i zakres poszczególnych projektów zostało pozytywnie zaopiniowane przez Zespół Doradczy.

Poniżej przedstawiono zestawienie celów IIT wraz z zakresem przedsięwzięć zintegrowanych i projektów realizujących te cele.

FEM 2021-2027		Strategia IIT dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław			
Działanie	Typ projektu	Cel IIT	PZ	Lider i partnerzy projektu	Zakres (projekt)
FEM 2021-2027, CS 5i, Działanie FEMP.07.01 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich	C. OFERTA TURYSTYCZNA	1 CEL IIT Rozwój funkcji turystycznych obszaru funkcjonalnego Olkusza	ROZWÓJ OFERTY TURYSTYCZNEJ OF OLKUSZA	Gmina Klucze	Przeniesienie wieży wyciągowej szybu Dąbrówka na teren Pustyni Błędowskiej
				Gmina Olkusz	Gościniec rycerski u stóp zamku Rabsztyn
	D. TRASY TURYSTYCZNE		ROZWÓJ SIECIOWEJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ OF OLKUSZA	Lider: Gmina Klucze Partnerzy: Gmina Olkusz, Gmina Bolesław, Partner	Szlak turystyczny „Śladami dawnego górnictwa Ziemi Olkusko-Bolesławskiej”
			A. INFRASTRUKT URA KULTURY	ROZWÓJ OFERTY KULTURALNEJ OF OLKUSZA	Gmina Klucze
	Gmina Bolesław				Remont i doposażenie zabytkowego dworku w Bolesławiu, na potrzeby rozwoju działalności Centrum Kultury
				2 CEL IIT Rozbudowa oferty kulturalnej w obszarze funkcjonalnym Olkusza i podniesienie poziomu jej dostępności	

Charakterystyka i uzasadnienie projektów

PZ 1. ROZWÓJ OFERTY TURYSTYCZNEJ OF OLKUSZA

W ramach 1 Celu IIT wypracowano 2 przedsięwzięcia zintegrowane skupione na wzmocnieniu funkcji turystycznych OF Olkusza poprzez rozszerzenie i podniesienie jakości oferty turystycznej. Pierwsze przedsięwzięcie skupione jest na rozwoju ponadlokalnych atrakcji turystycznych, tj. Pustyni Błędowskiej oraz Zamku Rabsztyn, które rokrocznie przyciągają do regionu tysiące turystów. W ramach IIT zaplanowano następujące zadania:

- Przeniesienie wieży wyciągowej szybu Dąbrówka na teren Pustyni Błędowskiej,
- Gościniec rycerski u stóp zamku Rabsztyn.

Przeniesienie wieży wyciągowej szybu Dąbrówka na teren Pustyni Błędowskiej

Pustynia Błędowska, stanowiąca fenomen przyrodniczy w regionie, jest jedną z głównych atrakcji OF Olkusza. Jest to największy w Polsce obszar lotnych piasków (zajmuje powierzchnię ok. 32 km²), położony również na terenie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Ze względu na te walory, Pustynia jest atrakcyjnym miejscem sprzyjającym wędrowkom pieszym, a nawet konnym i rokrocznie przyciąga wielu turystów nie tylko z regionu, ale całego kraju. Przez jej teren przebiega Żółty Szlak Pustynny łączący Błędów z Ryczowem, a także Transjurajski Szlak Konny.

Na terenie Pustyni Błędowskiej ma miejsce szereg fenomenów przyrodniczych, do których dostęp częściowo jest bezpośredni (walory krajobrazowe), a do części – znacząco ograniczony. Do zasobów takich zaliczają się np. skamieniałości jurajskie, utwory krasowe, endemiczna flora i fauna oraz inne zjawiska przyrodnicze, które nie dają się zaobserwować bezpośrednio. Zasoby te wymagają budowy odpowiedniej infrastruktury, dzięki której byłaby możliwość udostępnienia ich zwiedzającym, a także utworzenia atrakcyjnej warstwy informacyjnej umożliwiającej promocję oraz edukację turystów w zakresie ochrony cennych walorów. Wieża widokowa zlokalizowana w obrębie Pustyni umożliwi zwiedzającym obserwację jej walorów przyrodniczych z góry, ograniczając przy tym zagrożenie degradacji terenu spowodowanej nadmiernym ruchem turystycznym i bezpośrednią eksploracją terenu.

Inwestycja obejmuje rozbiórkę historycznego obiektu wieży wyciągowej szybu „Dąbrówka” oraz jej budowę (przeniesienie z pierwotnej lokalizacji – zlikwidowanej kopalni cynku i ołowiu w Olkuszu) na terenie Pustyni Błędowskiej wraz z dostosowaniem do ruchu turystycznego i jest częścią większego zamierzenia Gminy Klucze ukierunkowanego na rozwijanie kompleksowej wielofunkcyjnej strefy aktywności turystycznej skoncentrowanej wokół Pustyni Błędowskiej, stanowiącej ponadlokalną

atrakcję turystyczną. Zamierzenie to polega w głównej mierze na udostępnieniu zasobów przyrodniczych, kulturowych i historycznych szerokiemu odbiorcy, co do tej pory się nie wydarzało w zadowalającej skali, właśnie ze względu na brak infrastruktury oraz odpowiednio sformułowanego przekazu. Lokalizacja wieży widokowej w obrębie Pustyni Błędowskiej jest pierwszym etapem, natomiast w kolejnych latach Gmina Klucze planuje szereg inwestycji do realizacji poza IIT, w tym m.in. budowę w sąsiedztwie wieży centrum informacji o Pustyni Błędowskiej oraz sieci ścieżek pieszo rowerowych umożliwiających bezpośrednią komunikację pomiędzy głównymi punktami koncentracji turystów (Róża Wiatrów, Czubatka w Kluczach, wzgórze Dąbrówka w Chechle). Wieża widokowa jako obiekt umiejscowiony na skrzyżowaniu dróg pieszych i rowerowych łączących w/w miejsca ma stanowić punkt spajający wszystkie kanały komunikacji, a także umożliwić szeroki ogląd doliny rzeki Biała Przemsza, która w chwili obecnej jest niewidoczna z żadnego punktu koncentracji turystów. Ponadto, projekt rozwiąże problem niskiego stopnia dostępności walorów Pustyni Błędowskiej dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym przede wszystkim osób z niepełnosprawnościami. Ze względu na specyficzne uwarunkowania terenowe i geomorfologiczne, teren ten jest trudny, a nawet niebezpieczny dla osób mających problemy z poruszaniem się – obserwacja z góry (z wieży widokowej) z pewnością pozwoliłaby takim osobom zapoznanie się z zasobami terenu. Umożliwi to odpowiednie dostosowanie wieży i wyposażenie jej w windę. Ponadto, element zwiększający dostępność będą stanowiły tablice informacyjne dostosowane pod względem potrzeb osób niewidomych lub niedowidzących (zastosowanie odpowiedniej czcionki, kolorystyki, tłumaczenie na alfabet Braille’a).

Projekt stanowi element integrujący ofertę turystyczną OF Olkusza – bazuje bowiem na kluczowych potencjałach Obszaru: walorach przyrodniczo-krajobrazowych (Pustynia Błędowska, walory Jury Krakowsko-Częstochowskiej) oraz historyczno-kulturowych (dziedzictwo przemysłowe, historia górnictwa na Ziemi Olkuskiej).

W ramach Strategii IIT wieża zostanie włączona w szlak „Śladami dawnego górnictwa Ziemi Olkuskiej” planowany do realizacji w formule partnerskiej. Dzięki temu możliwe będzie wykorzystanie potencjału natężenia ruchu turystycznego kumulującego się obecnie w obrębie Pustyni Błędowskiej oraz rozproszenie go i ukierunkowanie na inne, niedostatecznie odkryte do tej pory miejsca zlokalizowane na terenie gmin: Bolesław i Olkusz.

Gościniec rycerski u stóp zamku Rabsztyn

Zamek Rabsztyn (gm. Olkusz), ze względu na wysokie walory historyczno-kulturowe, włączony jest w Szlak Orlich Gniazd, stanowiący atrakcję turystyczną o znaczeniu ponadlokalnym – przebiega on bowiem przez dwa województwa (małopolskie i śląskie) i rokrocznie przyciąga turystów nie tylko

z regionu, ale całego kraju, a nawet zza granicy. Według danych gromadzonych przez Gminę Olkusz, w 2023 r. Zamek odwiedziło ponad 59 000 osób, co świadczy o dużym zainteresowaniu tego typu ofertą.

W ramach projektu planowane jest stworzenie Gościńca rycerskiego u stóp zamku Rabsztyn, który zostanie zorganizowany w formie obiektów wykorzystywanych do prowadzenia warsztatów, spotkań i innych wydarzeń stanowiących element oferty turystycznej, wraz z aranżacją otoczenia. Planowane jest zagospodarowanie wzgórza zamkowego na potrzeby ruchu turystycznego w oparciu o lokalizację punktów wypoczynkowych (ławy ze stolikami – niedominujący element projektu), nowoczesnego zagospodarowania zagrody rycerskiej, w której odbywać się będą warsztaty kultury średniowiecznej z elementami historii miejsca, ogrodzenia rycerskiego, a także rozbudowa istniejącego budynku sanitariatów wraz z niezbędną infrastrukturą i mediami. Gościniec będzie pełnił funkcję ogólnodostępnej instalacji prezentującej życie średniowieczne, uzupełniającej ofertę Zamku Rabsztyn oraz stanowiącej bazę do organizowania wydarzeń kulturalno-rozrywkowych – w zagrodzie rycerskiej organizowane będą warsztaty dotyczące dziedzictwa historyczno-kulturowego Ziemi Olkuszko-Bolesławskiej, stanowiące elementy oferty turystycznej skierowanej do osób zainteresowanych turystką kulturową.

Projekt stanowi element integrujący ofertę turystyczną OF Olkusza – bazuje bowiem na kluczowych potencjałach Obszaru: walorach przyrodniczo-krajobrazowych (walory Jury Krakowsko-Częstochowskiej) oraz historyczno-kulturowych (średniowieczna architektura, dziedzictwo przemysłowe, historia górnictwa na Ziemi Olkuszkiej). Zamek Rabsztyn, to nie tylko sama budowla obronna, ale także siedziba królewskiego starostwa niegrodowego obejmującego kilkanaście wsi. W kilku z nich była prowadzona eksploatacja górnicza. Starostowie rabsztyńscy mieli prawo do czerpania dochodów z ceł pobieranych w Olkuszu, a także mieli prawo eksploatacji kruszców na terenie starostwa. Już na początku XV wieku w Pomorzanach, które wchodziły w skład starostwa rabsztyńskiego działała huta nad rzeczką Białą. Od wspomnianej huty zawdzięcza swoją nazwę miejscowość Hutki. Na terenie starostwa rabsztyńskiego, w 1502 roku funkcjonowała również huta należąca do rajcy krakowskiego Jana Borka. Niektórzy starostowie rabsztyńscy podejmowali działalność górniczą i pełnili ważne funkcje w zarządzie olkuskich kopalni. Zamek Rabsztyn jest świadkiem wielu znaczących wydarzeń historycznych, w tym np. starcia zbrojnego między zwolennikami arcyksięcia austriackiego Maksymiliana III Habsburga a stronnikami Zygmunta III Wazy, wspieranymi przez Jana Zamoyskiego. Pod zamkiem w Rabsztynie oddziały zamkowe przy wsparciu olkuskich górników, zorganizowały skuteczną zasadzkę na posiłki Maksymiliana, które zmierzały do obleganego Krakowa. Udało się wówczas pojmać wielu jeńców i zdobyć austriackie tabory.

Te niedostatecznie znane szerszej grupie odbiorców wątki historyczne będą upowszechniane w ramach projektu poprzez organizację warsztatów nawiązujących do tradycji górniczych regionu w zagrodzie rycerskiej zlokalizowanej u stóp Zamku.

Zakłada się, że w efekcie realizacji zadania podniesie się poziom atrakcyjności jednego z kluczowych potencjałów OF, jakim jest Wzgórze Rabsztyńskie z posadowionym na nim zamkiem, a tym samym zwiększeniu ulegnie natężenie ruchu turystycznego w partnerskich gminach. Utworzenie średniowiecznego obozowiska z historycznymi namiotami, może przyciągnąć miłośników historii oraz rodziny szukające aktywnych i edukacyjnych form wypoczynku. Infrastruktura wokół wzgórza zamkowego w postaci punktów wypoczynkowych oraz różnorodne atrakcje sprawią, że turyści będą mogli spędzać więcej czasu na świeżym powietrzu, uczestnicząc w atrakcjach związanych z epoką średniowiecza. Dzięki takiej unikalnej ofercie, region zyska na popularności nie tylko wśród lokalnych turystów, ale również tych z dalszych części kraju i zagranicy. Dla partnerskich gmin OF Olkusza może to oznaczać większy napływ odwiedzających, którzy będą szukać dodatkowych atrakcji i usług w okolicy, jak np. noclegi, gastronomia czy inne lokalne atrakcje. Rozwój ponadlokalnej oferty turystycznej będzie zatem stanowił element tworzący warunki do rozwoju branży turystycznej, a tym samym wzmacniania lokalnej gospodarki i podniesienia poziomu jej konkurencyjności w regionie. Zakłada się, że rozbudowa oferty turystycznej przełoży się na wzrost natężenia ruchu turystycznego w OF, co z kolei stworzy warunki do rozwoju lokalnych przedsiębiorstw m.in. z branży hotelarskiej czy gastronomicznej w partnerskich gminach.

PZ 2. ROZWÓJ SIECIOWEJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ OF OLKUSZA

Drugie przedsięwzięcie zintegrowane wpisujące się w założenia 1 Celu IIT skupione jest na rozwoju sieciowej infrastruktury turystycznej. W ramach Strategii zaplanowano rozbudowę sieci szlaków i tras turystycznych skierowanych przede wszystkim do osób zainteresowanych aktywnym wypoczynkiem i zwiedzaniem tereny obszaru funkcjonalnego na rowerze lub pieszo, pod szyldem szlaku turystycznego „Śladami dawnego górnictwa Ziemi Olkusko-Bolesławskiej”.

Szlak turystyczny „Śladami dawnego górnictwa Ziemi Olkusko-Bolesławskiej”

Planowany do realizacji szlak turystyczny będzie stanowił element integrujący ofertę OF Olkusza poprzez skomunikowanie kluczowych atrakcji oraz zwiększenie możliwości aktywnego wypoczynku, co wpisuje się w obecne trendy. Wyniki Badania ruchu turystycznego w Małopolsce za 2023 r. wskazują bowiem, że głównym celem przyjazdu do województwa jest bowiem wypoczynek w połączeniu ze zwiedzaniem zabytków i/lub turystyką aktywną. Zidentyfikowane potencjały OF Olkusza doskonale wpisują się w obecne trendy, co stwarza dogodne warunki do rozwijania funkcji turystycznych Obszaru.

W ramach zadania zaplanowano oznakowanie istniejących i wytyczenie nowych odcinków tras pieszych, rowerowych i pieszo-rowerowych, łączących atrakcje turystyczne partnerskich gmin. Szlak obejmie część planowanej trasy turystycznej - Małopolska 2.0 i połączy się ze szlakiem Velo Przemsza. W ramach projektu zaplanowano promocję szlaku oraz budowę infrastruktury towarzyszącej (jako niedominujący element projektu), m.in. w postaci miejsc postoju (stojaki rowerowe, ławki itp.), miejsc obsługi oraz wypoczynku dla ruchu turystycznego. W ramach działań promocyjnych zaplanowano projekt i montaż tablic informacyjnych z przebiegiem tras wraz z interaktywną wystawą dot. historii górnictwa w miejscach postoju na trasie.

Dzięki realizacji zaplanowanych działań Ziemia Olkuska zyska trasę pieszo-rowerową łączącą dotychczas działające ścieżki i drogi, co stanie się dodatkową atrakcją turystyczną regionu. Wyjątkowość trasy to przystanki w miejscach związanych z ponad 800-letnim dziedzictwem Ziemi Olkuskiej – czyli z górnictwem, począwszy od Muzeum na Olkuskim rynku, a kończąc na wystawie Kopalni Wiedzy o Cynku. Turyści będą mieli okazję podróżować w czasie i w głąb ziemi w otoczeniu pięknych widoków Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Trasa będzie dostosowana zarówno do młodych, jak i starszych odbiorców, czyli powinna być atrakcyjna m.in. dla rodzinnych wycieczek na Jurę.

Trasa będzie integrowała wszystkie gminy OF, ukierunkowując ruch turystyczny i rozpraszając go z atrakcji, w których obecnie się kumuluje (m.in. Pustynia Błędowska, Rynek w Olkuszu), do nowych, niedostatecznie odkrytych dotychczas miejsc.

Projekt zostanie zrealizowany w formule partnerskiej. Lider: Gmina Klucze, Partnerzy: Gmina Olkusz, Gmina Bolesław, Partner wyłoniony przed złożeniem wniosku o dofinansowanie w otwartym naborze partnerów do realizacji wspólnych projektów zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027

PZ 3. ROZWÓJ OFERTY KULTURALNEJ OF OLKUSZA

W ramach 2 Celu IIT wypracowano przedsięwzięcie skupione na podniesieniu standardu infrastruktury kultury i rozwoju oferty lokalnych instytucji, co przyczyni się do wzrostu poziomu jakości oferty kulturalnej w OF Olkusza. Przedsięwzięcie obejmuje następujące zadania:

- Poprawa funkcjonalności Domu Kultury „Papiernik” w Kluczach poprzez rozbudowę sali widowiskowej o funkcje kina,
- Remont i doposażenie zabytkowego dworku w Bolesławiu, na potrzeby rozwoju działalności Centrum Kultury.

Poprawa funkcjonalności Domu Kultury „Papiernik” w Kluczach poprzez rozbudowę sali widowiskowej o funkcje kina

Projekt zakłada poprawę funkcjonalności Domu Kultury „Papiernik” w Kluczach (GOK) poprzez rozbudowę sali widowiskowej o funkcje kina. W budynku funkcjonuje sala widowiskowa, które aktualnie nie jest w pełni wykorzystywana ze względu na brak odpowiedniego sprzętu i niedostosowanie infrastruktury do obowiązujących standardów placówek kinowych.

Brak kina, czyli brak możliwości wyświetlania seansów filmowych, wpływa na ograniczenie jakości oferty kulturalnej, słabą dostępność usług w dziedzinie kultury i edukacji. Projekt stanowi odpowiedź na te problemy – zakłada bowiem realizację prac remontowych i modernizacyjnych zmierzających do poprawy warunków funkcjonalnych obiektu, w tym poprzez podwyższenie komfortu akustycznego i wizualnego użytkowników kluczewskiego kina. Realizacja projektu wpłynie na poszerzenie i poprawę pod względem komfortu pracy, jak i możliwości rozwoju działalności Domu Kultury „Papiernik” w Kluczach. Pozwoli to na rozszerzenie repertuaru zarówno pod względem liczby, jak i rangi wydarzeń. Interwencja w dziedzinie kultury przyczyni się do tworzenia nowych możliwości spędzania czasu wolnego przez mieszkańców i turystów. Szacuje się, że obecnie z oferty Domu Kultury (zajęcia plastyczne, taneczne i wokalne, wernisaże, zajęcia z ceramiki itp.) korzysta ok. 5 tys. osób rocznie, z czego ok. 10% stanowią mieszkańcy gmin Olkusz i Bolesław, co świadczy o ponadlokalnym charakterze działalności instytucji kultury. Efektem realizacji zadania będzie większe zainteresowanie społeczne ofertą kulturalną oraz ograniczenie zjawiska wykluczenia kulturowego dla mieszkańców obszarów wiejskich. Warto nadmienić, że potrzeba uzupełnienia oferty Domu Kultury „Papiernik” o pokazy filmowe wynika z rozmów z mieszkańcami prowadzonych przez przedstawicieli GOK i władz lokalnych, a także obserwacji i analiz oczekiwań lokalnej społeczności, w tym również mieszkańców całego powiatu olkuskiego, wyrażanych często na portalach społecznościowych.

Zakłada się, że szeroka oferta kulturalno-edukacyjna pobudzi również nowe inicjatywy społeczne i kulturalne osób w każdym wieku. Przyczyni się także do wzrostu potencjału instytucji kultury do świadczenia usług w dziedzinie kultury i edukacji.

Projekt przyczyni się zatem do rozszerzenia dotychczasowych funkcji obiektu oraz poprawy jakości funkcjonowania instytucji kultury poprzez poprawę standardów infrastruktury dla prowadzenia działalności kulturalnej i edukacyjnej. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury, szczególnie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Remont i doposażenie zabytkowego dworku w Bolesławiu, na potrzeby rozwoju działalności Centrum Kultury

Dwór w Bolesławiu jest siedzibą jednej z filii Centrum Kultury im. Marii Płonowskiej w Bolesławiu. Ze względu na walory historyczno-kulturowe, obiekt wraz z otoczeniem znajduje się w rejestrze zabytków nieruchomości województwa małopolskiego (nr rej. A-1297/83 z 10.08.1983 (Kat) [A-684/M]). Obecnie w budynku prowadzone są różne formy działalności kulturalnej, m.in. zajęcia plastyczne, taneczne, wystawy, festyny czy spotkania wigilijne, zarówno dla dzieci, jak i dorosłych mieszkańców Gminy i okolicznych miejscowości. Działalność Centrum Kultury ma charakter ponadlokalny, m.in. dzięki współpracy ze Starostwem Powiatowym w Olkuszu w zakresie organizacji imprez o różnym charakterze (w tym np. konkursów literackich, plenerów plastycznych, turniejów sportowych), w których udział biorą przede wszystkim mieszkańcy innych gmin powiatu olkuskiego.

Ze względu na niedostateczny stan techniczny dworku w Bolesławiu niezbędne jest jednak podjęcie prac remontowych, które umożliwią poprawę funkcjonalności obiektu i rozwój działalności Centrum Kultury poprzez doposażenie go w niezbędne sprzęty.

Zadanie obejmuje realizację prac remontowych podnoszących standard infrastruktury kultury i podnoszących poziom bezpieczeństwa oraz doposażenie w niezbędny sprzęt umożliwiający rozwój oferty Centrum Kultury, w tym m.in. zabezpieczenie przeciwwodne tarasu, odprowadzenie wód opadowych, naprawa i malowanie stolarki okiennej, drzwiowej, ganku i werandy, naprawa pęknięć i ubytków elewacji, wykonanie instalacji monitoringu wizyjnego, instalacji przeciwpożarowej, zakup systemu multimedialnego, oświetleniowego i nagłośnieniowego w sali wielofunkcyjnej w Centrum Kultury.

Podsumowanie

Projekty i zadania wchodzące w skład poszczególnych przedsięwzięć zintegrowanych wpisują się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem, tj. Strategii IIT dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław i są ukierunkowane na rozwiązywanie wspólnych problemów i wyzwań gmin wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego Olkusza, a także wykorzystanie ich potencjału rozwojowego. Realizacja planowanych przedsięwzięć jest uzasadniona zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej Strategii. Szczegółowy zakres przedstawiono w poniższym zestawieniu. Co istotne, należy zwrócić uwagę na fakt, iż na terenie gmin: Olkusz, Klucze i Bolesław realizowane będą różne mechanizmy terytorialne – IIT wdrażane na podstawie niniejszej Strategii oraz gminnych programów rewitalizacji, a także mechanizm RLKS (Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność) wdrażany przez lokalne grupy działania (LGD) w oparciu o lokalne strategie rozwoju (LSR). Kluczowe jest, że opracowywane i wdrażane dokumenty oraz wynikające z nich projekty będą wobec siebie komplementarne, a zawarte w nich projekty nie będą się powielały, tylko wzajemnie uzupełniały.

Przedsięwzięcie (wiązka projektów)			Projekt								
Skrócona nazwa przedsięwzięcia (wiązki projektów)	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii IIT, przez przedsięwzięcie (wiązka projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Szacowana, skumulowana wartość wskaźnika dla przedsięwzięcia (wiązki projektów) <i>(wskaźnik z FEM 2021-2027)</i>	LP	Skrócona nazwa projektu	Nazwa beneficjenta	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania, w przypadku finansowania w ramach FEM 21-27 wskazanie konkretnego CS, działania, typu projektu	Szacunkowa wartość wkładu UE (euro)*	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)	Powiązanie z innymi projektami
ROZWÓJ OFERTY TURYSTYCZNEJ OF OLKUSZA	Przedsięwzięcie jest zgodne z założeniami 1 Celu IIT Rozwój funkcji turystycznych obszaru funkcjonalnego Olkusza. Zakres przedsięwzięcia został wskazany w odniesieniu do zdiagnozowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych w zakresie funkcji turystycznych OF Olkusza. Z diagnozy strategicznej przeprowadzonej na potrzeby strategii wynika, że obszar funkcjonalny posiada wysoki potencjał w postaci walorów historyczno-kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych, które sprzyjają rozwojowi funkcji turystycznych partnerskich gmin. Potencjał ten jest obecnie niedostatecznie wykorzystany m.in. ze względu na braki w infrastrukturze oraz niski poziom zintegrowania oferty turystycznej OF. Przedsięwzięcie ma zintegrowany charakter. Stanowi ono element integrujący ofertę turystyczną OF Olkusza – bazuje bowiem na kluczowych potencjałach Obszaru: walorach przyrodniczo-krajobrazowych (Pustynia Błędowska, walory Jury Krakowsko-Częstochowskiej) oraz historyczno-kulturowych (średniowieczne zabytki, dziedzictwo przemysłowe, historia górnictwa na Ziemi Olkuskiej). W jego ramach wspierane będą produkty turystyczne o ponadlokalnym charakterze, skoncentrowane wokół kluczowych atrakcji turystycznych OF (Pustynia Błędowska i Zamek Rabsztyn). Zakłada się, że w efekcie realizacji zadania podniesie się poziom atrakcyjności oferty turystycznej OF, a tym samym zwiększeniu ulegnie natężenie ruchu turystycznego w partnerskich gminach. Wykorzystanie potencjału ponadlokalnych atrakcji takich jak Pustynia Błędowska i Zamek Rabsztyn umożliwi rozwój całego OF Olkusza poprzez odpowiednie ukierunkowanie ruchu turystycznego na inne, niedostatecznie odkryte do tej pory miejsca zlokalizowane na terenie gmin: Bolesław i Olkusz. Rozwój ponadlokalnej oferty turystycznej będzie stanowił element tworzący warunki do rozwoju branży turystycznej, a tym samym wzmocnienia lokalnej gospodarki i podniesienia poziomu jej konkurencyjności w regionie. Zakłada się, że rozbudowa oferty turystycznej przełoży się na wzrost natężenia ruchu turystycznego w OF, co z kolei stworzy warunki do rozwoju lokalnych przedsiębiorstw m.in. z branży hotelarskiej czy gastronomicznej w partnerskich gminach.	Wskaźniki produktu: WLWK-RCO074 - Liczba objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego: 65 155 osób WLWK-RCO075 - Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego: 3 WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem: 2 szt. WLWK-PLRO132 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS): 2 obiekty Wskaźniki rezultatu: WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem: 161 000 osób/rok	1	<i>Przeniesienie wieży wyciągowej szybu Dąbrówka na teren Pustyni Błędowskiej</i>	Gmina Klucze	Zakres planowanych działań obejmuje rozbiórkę historycznego obiektu wieży wyciągowej szybu „Dąbrówka” po zlikwidowanej kopalni cynku i ołowiu w Olkuszu oraz jej budowa i aranżacja na wieżę widokową w celu rozwoju ponadlokalnej oferty turystycznej na terenie Pustyni Błędowskiej.	Projekt realizuje typ projektu C. Oferta turystyczna w ramach FEM, będzie realizowany na terenie Gminy Klucze, w obrębie OF Olkusza. Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju ponadlokalnego produktu turystycznego bazującego na potencjale i walorach kulturowych i przyrodniczych OF Olkusza. Projekt ma wpływ na stymulowanie aktywności turystycznej w regionie, wykraczający poza sam projekt, ze względu na ponadlokalne oddziaływanie produktów turystycznych objętych projektem. Obiekty/ infrastruktura realizowane w ramach projektu będą ogólnodostępne. Projekt nie przewiduje realizacji inwestycji w elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi), infrastrukturę sportową i rekreacyjną, ani inwestycji związanych z budynkami służącymi funkcjom administracyjno-zarządczym.	FEM 2021-2027, CS 5i, Działanie FEMP.07.01 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich, Typ projektu C. Oferta turystyczna	2 960 640,89	2025-2026	Projekt jest powiązany z projektem nr 2 ze względu na fakt, iż oba skupione są na podnoszenie atrakcyjności turystycznej OF Olkusza poprzez rozwijanie ponadlokalnych atrakcji. Projekt jest również związany z projektem nr 3, który przestrzennie i funkcjonalnie integruje ofertę turystyczną OF Olkusza bazującą na walorach przyrodniczo-krajobrazowych (Pustynia Błędowska, walory Jury Krakowsko-Częstochowskiej) oraz historyczno-kulturowych (średniowieczne zabytki, dziedzictwo przemysłowe, historia górnictwa na Ziemi Olkuskiej). Projekt jest także powiązany z projektami stanowiącymi element przedsięwzięcia związanego z rozwojem oferty kulturalnej OF Olkusza. Bazują one wszystkie bowiem na bogatym dziedzictwie historyczno-kulturowym obszaru, a ich realizacja przełoży się na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej OF.
			2	<i>Gościńiec rycerski u stóp zamku Rabsztyn</i>	Gmina Olkusz	W ramach projektu planowane jest stworzenie Gościńca rycerskiego u stóp zamku Rabsztyn, który zostanie zorganizowany w formie obiektów wykorzystywanych do prowadzenia warsztatów, spotkań i innych wydarzeń stanowiących element oferty turystycznej, wraz z aranżacją otoczenia. Planowane jest zagospodarowanie wzgórze zamkowego na potrzeby ruchu turystycznego w oparciu o lokalizację punktów wypoczynkowych (ławy ze stolikami – niedominujący element projektu), nowoczesnego zagospodarowania zagrody rycerskiej, w której odbywać się będą warsztaty kultury średniowiecznej z elementami historii miejsca, ogrodzenia rycerskiego, a także rozbudowa istniejącego budynku sanitariatów wraz z niezbędną infrastrukturą i mediami.	Projekt realizuje typ projektu C. Oferta turystyczna w ramach FEM, będzie realizowany na terenie Gminy Olkusz, w obrębie OF Olkusza. Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju ponadlokalnego produktu turystycznego bazującego na potencjale i walorach kulturowych i przyrodniczych OF Olkusza. Projekt ma wpływ na stymulowanie aktywności turystycznej w regionie, wykraczający poza sam projekt, ze względu na ponadlokalne oddziaływanie produktów turystycznych objętych projektem. Obiekty/ infrastruktura realizowane w ramach projektu będą ogólnodostępne. Projekt jest nieefektywny finansowo, nie będzie generował dochodów. Projekt nie przewiduje realizacji inwestycji w elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi), infrastrukturę sportową i rekreacyjną, ani inwestycji związanych z budynkami służącymi funkcjom administracyjno-zarządczym.	FEM 2021-2027, CS 5i, Działanie FEMP.07.01 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich, Typ projektu C. Oferta turystyczna	789 504,24	2025-2026	Projekt jest powiązany z projektem nr 1 ze względu na fakt, iż oba skupione są na podnoszenie atrakcyjności turystycznej OF Olkusza poprzez rozwijanie ponadlokalnych atrakcji. Projekt jest również związany z projektem nr 3, który przestrzennie i funkcjonalnie integruje ofertę turystyczną OF Olkusza bazującą na walorach przyrodniczo-krajobrazowych (Pustynia Błędowska, walory Jury Krakowsko-Częstochowskiej) oraz historyczno-kulturowych (średniowieczne zabytki, dziedzictwo przemysłowe, historia górnictwa na Ziemi Olkuskiej). Projekt jest także powiązany z projektami stanowiącymi element przedsięwzięcia związanego z rozwojem oferty kulturalnej OF Olkusza. Bazują one wszystkie bowiem na bogatym dziedzictwie historyczno-kulturowym obszaru, a ich realizacja przełoży się na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej OF.
ROZWÓJ SIECIOWEJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ OF OLKUSZA	Przedsięwzięcie jest zgodne z założeniami 1 Celu IIT Rozwój funkcji turystycznych obszaru funkcjonalnego Olkusza. Zakres przedsięwzięcia został wskazany w odniesieniu do zdiagnozowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych w zakresie funkcji turystycznych OF Olkusza. Z diagnozy strategicznej przeprowadzonej na potrzeby strategii wynika, że obszar funkcjonalny posiada wysoki potencjał w postaci walorów	Wskaźniki produktu: WLWK-RCO074 - Liczba objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego: 65 155 osób	3	<i>Szlak turystyczny „Śladami dawnego górnictwa Ziemi Olkusko-Bolesławskiej”</i>	Gmina Klucze	W ramach zadania zaplanowano oznakowanie istniejących i wytyczenie nowych odcinków tras pieszych, rowerowych i pieszo-rowerowych, łączących atrakcje turystyczne partnerskich gmin. W ramach projektu, jako jego niedominujący element zaplanowano również budowę	Projekt realizuje typ projektu D. Trasy turystyczne w ramach FEM, będzie realizowany we wszystkich gminach OF Olkusza: Gminie Olkusz, Gminie Klucze i Gminie Bolesław. Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju szlaków turystycznych i uzupełnieniu ich infrastruktury, służących	FEM 2021-2027, CS 5i, Działanie FEMP.07.01 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich, Typ	296 064,09	2025-2027	Projekt jest powiązany z projektami nr 1 i 2 ze względu na fakt, iż projektowany szlak turystyczny będzie stanowił element przestrzennie i funkcjonalnie integrujący ofertę turystyczną OF Olkusza bazującą na walorach przyrodniczo-krajobrazowych (Pustynia Błędowska, walory Jury Krakowsko-Częstochowskiej) oraz

	<p>historyczno-kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych, które sprzyjają rozwojowi funkcji turystycznych partnerskich gmin. Potencjał ten jest obecnie niedostatecznie wykorzystany m.in. ze względu braku w infrastrukturze oraz niski poziom zintegrowania oferty turystycznej OF.</p> <p>Przedsięwzięcie ma zintegrowany charakter. Jego realizacja umożliwi uspołnienie sieci szlaków i tras rowerowych w obrębie OF oraz podniesienie poziomu ich atrakcyjności. Projekt stanowi element integrujący OF nie tylko przestrzennie (ciągłość tras rowerowych, połączenie partnerskich gmin i atrakcji zlokalizowanych na ich terenie), ale również tematycznie – w założeniu bazuje on bowiem na wspólnych dla wszystkich gmin dziedzictwie górniczym. Dzięki odpowiedniemu poprowadzeniu tras rowerowych możliwe będzie udostępnienie turystom walorów historyczno-kulturowych i przyrodniczych partnerskich gmin, a rozwój infrastruktury towarzyszącej przełoży się na wzmocnienie funkcji turystycznych Obszaru, a tym samym dywersyfikację gospodarki i rynku pracy.</p>	<p>WLWK-RCO075 - Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego: 3</p> <p>WLWK-PLRO135 - Długość wspartych szlaków turystycznych: 30 km</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>WLWK-PLRR082 - Roczna liczba turystów korzystających ze wspartych szlaków turystycznych: 10 000 osób/rok</p>			<p>infrastruktury towarzyszącej m.in. w postaci miejsc postoju (stojaki rowerowe, ławki itp.), a także promocję szlaku.</p> <p>Projekt będzie realizowany w formule partnerskiej.</p>	<p>właściwemu ukierunkowaniu ruchu turystycznego, przyczyniających się do zwiększenia atrakcyjności OF Olkusza i całego regionu.</p> <p>Obiekty/ infrastruktura realizowane w ramach projektu będą ogólnodostępne. Projekt nie przewiduje realizacji inwestycji w elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi), infrastrukturę sportową i rekreacyjną, ani inwestycji związanych z budynkami służącymi funkcjom administracyjno-zarządczym.</p>	<p>projektu D. Trasy turystyczne</p>			<p>historyczno-kulturowych (średniowieczne zabytki, dziedzictwo przemysłowe, historia górnictwa na Ziemi Olkuskiej).</p> <p>Projekt jest także powiązany z projektami stanowiącymi element przedsięwzięcia związanego z rozwojem oferty kulturalnej OF Olkusza. Bazują one wszystkie bowiem na bogatym dziedzictwie historyczno-kulturowym obszaru, a ich realizacja przełoży się na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej OF.</p>	
ROZWÓJ OFERTY KULTURALNEJ OF OLKUSZA	<p>Przedsięwzięcie jest zgodne z założeniami 2 Celu IIT Rozbudowa oferty kulturalnej w obszarze funkcjonalnym Olkusza i podniesienie poziomu jej dostępności.</p> <p>Zakres przedsięwzięcia został wskazany w odniesieniu do zdiagnozowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych w obszarze oferty kulturalnej OF Olkusza. Z diagnozy strategicznej przeprowadzonej na potrzeby strategii wynika, że niezbędne jest wsparcie obiektów instytucji kultury w celu zapewnienia ich pełnej funkcjonalności i poprawy bezpieczeństwa ich użytkowników oraz udostępnienie ich oferty dla większej grupy odbiorców, w tym również osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Przedsięwzięcie ma zintegrowany charakter. Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się bowiem do poprawy jakości i dostępności oferty kulturalnej w gminach OF Olkusza.</p>	<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem: 2 obiekty</p> <p>WLWK-RCO074 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego: 65 155 osób</p> <p>WLWK-RCO075 - Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego: 2</p> <p>WLWK-PLRO141 - Liczba instytucji kultury objętych wsparciem: 2 instytucje</p> <p>WLWK-PLRO132 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS): 2 obiekty</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem: 7 000 osób/rok</p>	4	<p><i>Poprawa funkcjonalności Domu Kultury „Papiernik” w Kluczach poprzez rozbudowę sali widowiskowej o funkcje kina</i></p>	Gmina Klucze	<p>Projekt zakłada rozwój instytucji kultury jaką jest Dom Kultury „Papiernik” w Kluczach poprzez rozbudowę i remont obiektu, w tym wyposażenie w sprzęt umożliwiający rozszerzenie funkcjonalności obiektu o funkcję kina. Projekt obejmuje prace ukierunkowane na dostosowanie obiektu do obecnie panujących standardów placówek kinowych, dostosowanie do obowiązujących przepisów oraz poprawę warunków funkcjonalnych.</p> <p>Przedsięwzięcie będzie nieefektywne finansowo, ponieważ ewentualne zyski zostaną przekazane na podtrzymywanie działalności kina. Zyski pochodzące ze sprzedaży biletów nie będą w tym rozumieniu stanowiły dochodu.</p>	<p>Projekt realizuje typ projektu A. Infrastruktura kultury w ramach FEM, będzie realizowany w Gminie Klucze, w obrębie OF Olkusza.</p> <p>Projekt przyczyni się do poprawy jakości funkcjonowania infrastruktury kultury, poprzez podnoszenie standardów infrastruktury. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury, szczególnie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Obiekty/ infrastruktura realizowane w ramach projektu będą ogólnodostępne. W skali roku przynajmniej 80% czasu lub przestrzeni wspieranej infrastruktury będzie wykorzystywane do celów związanych z kulturą. Projekt nie przewiduje realizacji inwestycji w elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi), infrastrukturę sportową i rekreacyjną, ani inwestycji związanych z budynkami służącymi funkcjom administracyjno-zarządczym.</p>	FEM 2021-2027, CS 5i, Działanie FEMP.07.01 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich, Typ projektu A. Infrastruktura kultury	138 163,24	2025-2026	<p>Projekt jest powiązany z projektem nr 5 ze względu na fakt, iż oba skupione są na rozwoju oferty kulturalnej OF Olkusza i podnoszeniu poziomu jej dostępności.</p> <p>Projekt jest również związany z projektem nr 3, który przestrzennie i funkcjonalnie integruje zasoby historyczno-kulturowe OF Olkusza, stanowiące również element oferty kulturalnej.</p>
			5	<p><i>Remont i doposażenie zabytkowego dworku w Bolesławiu, na potrzeby rozwoju działalności Centrum Kultury</i></p>	Gmina Bolesław	<p>Zadanie obejmuje realizację prac remontowych podnoszących standard infrastruktury kultury i podnoszących poziom bezpieczeństwa oraz doposażenie w niezbędny sprzęt umożliwiający rozwój oferty Centrum Kultury.</p>	<p>Projekt realizuje typ projektu A. Infrastruktura kultury w ramach FEM, będzie realizowany w Gminie Bolesław, w obrębie OF Olkusza.</p> <p>Projekt przyczyni się do poprawy jakości funkcjonowania infrastruktury kultury, poprzez podnoszenie standardów infrastruktury. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury, szczególnie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Obiekty/ infrastruktura realizowane w ramach projektu będą ogólnodostępne. W skali roku przynajmniej 80% czasu lub przestrzeni wspieranej infrastruktury będzie wykorzystywane do celów związanych z kulturą. Projekt jest nieefektywny finansowo, nie będzie generował dochodów. Projekt nie przewiduje realizacji inwestycji w elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi), infrastrukturę sportową i rekreacyjną, ani inwestycji związanych</p>	FEM 2021-2027, CS 5i, Działanie FEMP.07.01 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich, Typ projektu A. Infrastruktura kultury	789 504,24	2025-2027	<p>Projekt jest powiązany z projektem nr 4 ze względu na fakt, iż oba skupione są na rozwoju oferty kulturalnej OF Olkusza i podnoszeniu poziomu jej dostępności.</p> <p>Projekt jest również związany z projektem nr 3, który przestrzennie i funkcjonalnie integruje zasoby historyczno-kulturowe OF Olkusza, stanowiące również element oferty kulturalnej.</p>

4. Wdrażanie i realizacja Strategii

Zgodnie z założeniami Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, z wykorzystaniem Innych Instrumentów Terytorialnych wspierana będzie interwencja, która ma na celu zwiększanie wpływu wspólnot lokalnych głównie na rozwój obszarów miejskich. Warunkiem udzielenia wsparcia w tym zakresie jest opracowanie strategii terytorialnej obejmującej miasto wraz z jego obszarem funkcjonalnym, a więc powiązane ze sobą funkcjonalnie lub problemowo minimum 2 gminy. O dofinansowanie będą mogły ubiegać się wyłącznie projekty znajdujące się na liście projektów ujętej w strategii IIT, pozytywnie zaopiniowanej przez IZ FEM 2021-2027.

Poza IIT wdrażanego na podstawie niniejszej strategii, na terenie gmin: Olkusz, Klucze i Bolesław realizowane będą również inne instrumenty. Podstawą do ich realizacji będą gminne programy rewitalizacji (GPR jako IIT) oraz lokalne strategie rozwoju (mechanizm Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność wdrażany przez Lokalne Grupy Działania). Co istotne, opracowywane dokumenty będą wobec siebie komplementarne, a projekty w nich zawarte będą się uzupełniały i nie będą się powielały, a tym samym nie wystąpi ryzyko podwójnego finansowania.

4.1 System zarządzania

Zgodnie z założeniami instrumentów terytorialnych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027¹⁰, do podstawowych kompetencji władz miejskich w odniesieniu do narzędzia IIT należy nawiązanie współpracy międzygminnej w celu przygotowania strategii IIT, zawiązanie formalnej współpracy z gminami wchodzącymi w skład instrumentu w formie wymaganej prawem, przygotowanie strategii IIT, zaangażowanie partnerów społecznych w jej opiniowanie oraz uzgodnienie listy projektów realizujących cele strategii, co będzie równoznaczne z ich udziałem w wyborze projektów.

Podstawa przygotowania i realizacji Strategii

Podstawą do przygotowania i wdrożenia Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław jest Porozumienie międzygminne z dnia 3 października 2024 roku określające zasady współpracy przy opracowaniu i realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego Innych Instrumentów Terytorialnych. W ramach Porozumienia, strony podjęły współpracę mającą na celu nie tylko opracowanie strategii terytorialnej i wspólne wdrażanie jej założeń, ale również promowania partnerskiego modelu współpracy jednostek samorządu terytorialnego tworzących Partnerstwo.

---

¹⁰ Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 1905/23 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 10 października 2023 r.

Strony Porozumienia zobowiązały się samodzielnie lub w partnerstwie realizować projekty w ramach Strategii wykorzystania IIT. Szczegółowe zasady współpracy w przypadku uruchomienia instrumentu IIT oraz zasady rozliczeń finansowych projektów realizowanych w ramach IIT lub z innych źródeł dofinansowania projektów będą każdorazowo przedmiotem dalszych ustaleń pomiędzy Stronami Porozumienia.

Kompetencje Lidera i Stron

Liderem Porozumienia jest Miasto Olkusz, któremu Strony Partnerstwa powierzyły kompetencje do koordynacji zadań w zakresie opracowania i wdrażania IIT. Lider Porozumienia jest uprawniony do występowania w imieniu wszystkich Stron Porozumienia w procesie negocjacji, ustanawiania i realizacji instrumentu IIT wobec innych podmiotów.

Do kompetencji Lidera Porozumienia należą:

- 1) udział w programowaniu nowej perspektywy finansowej 2021-2027,
- 2) programowanie, negocjowanie i koordynacja przygotowania dokumentu strategicznego czyli projektu Strategii IIT zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- 3) reprezentowanie Stron Porozumienia podczas wszelkich prowadzonych negocjacji oraz zawierania porozumień z Instytucją Zarządzającą,
- 4) zapewnienie udziału Partnerów Porozumienia w podejmowaniu decyzji i realizacji zadań, na zasadach określonych przez Strony Porozumienia,
- 5) pozyskiwanie, gromadzenie i archiwizacja dokumentacji związanej z realizacją zadań partnerstwa,
- 6) podejmowanie działań zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- 7) inne czynności niezbędne do realizacji IIT, uzgodnione w toku wdrażania IIT przez wszystkie Strony Porozumienia.

Partnerzy Porozumienia zobowiązali się natomiast w szczególności do:

- 1) aktywnej współpracy w ramach Porozumienia,
- 2) wskazania swoich przedstawicieli do kontaktu i współpracy na potrzeby programowania, negocjowania i przygotowania dokumentów strategicznych oraz wszelkich innych dokumentów niezbędnych do wdrożenia i realizacji IIT w ramach perspektywy finansowej 2021-2027,
- 3) pełnej współpracy z Wykonawcą projektu Strategii IIT,
- 4) informowania Lidera Porozumienia o przypadkach, które mogą mieć wpływ na prawidłową i terminową realizację działań,
- 5) udziału w zorganizowanych spotkaniach związanych z realizacją działań,

- 6) stosowania przyjętego systemu przepływu informacji i komunikacji oraz zapewnienia sprawnego systemu komunikacji między Stronami Porozumienia,
- 7) nieodpłatnego udostępniania sal i pomieszczeń w celu przeprowadzenia spotkań, konsultacji społecznych i innych czynności związanych z wdrożeniem IIT,
- 8) podejmowania działań zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- 9) wsparcia pozostałych Partnerów Porozumienia w realizacji powierzonych zadań,
- 10) pozyskiwania, gromadzenia i archiwizacji dokumentacji związanej z realizacją zadań partnerstwa,
- 11) podejmowania i realizacji innych czynności, jeśli okażą się one niezbędne w celu prawidłowej realizacji działań.

Zespół Operacyjny

Na potrzeby realizacji Strategii IIT stworzono Zespół Operacyjny. Jest to roboczy podmiot odpowiedzialny za wdrożenie i realizację instrumentu IIT, w tym przygotowanie wszelkich niezbędnych dokumentów z tym związanych.

W skład zespołu operacyjnego wchodzi wyznaczeni przez Strony Porozumienia przedstawiciele, którzy biorą udział w programowaniu i wdrażaniu projektów w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych.

Do zadań zespołu operacyjnego należą w szczególności:

- 1) koordynacja opracowania projektów realizowanych w ramach IIT,
- 2) koordynacja współpracy między Stronami Porozumienia,
- 3) koordynacja i realizacja działań promocyjnych w ramach projektów oraz zapewnienie komplementarności realizowanych zadań,
- 4) monitorowanie wdrażania Strategii IIT,
- 5) bieżący kontakt z innymi instytucjami zaangażowanymi w opracowanie Strategii IIT,
- 6) prowadzenie działań informacyjnych i konsultacyjnych skierowanych do interesariuszy.

Pracami zespołu operacyjnego kieruje Lider Porozumienia. Członkowie Zespołu Operacyjnego aktywnie uczestniczyli w pracach nad Strategią oraz zdefiniowaniem listy projektów zintegrowanych i ich zakresem. Szczególną rolę w procesie opracowywania Strategii odegrał również Zespół Doradczy, co zostało opisane szczegółowo w kolejnym rozdziale.

Przyjmowanie i zmiany Strategii

Strategia przyjmowana jest przez Rady Miasta/Gminy Partnerów Porozumienia w formie uchwały. Zmiany Strategii dokonywane są analogicznie do procedury jej zatwierdzenia.

4.2 Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Rozdział wynika z art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 wskazującego, iż strategia IIT określa w szczególności m.in. opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT.

Na podstawie § 5 art. 3 Porozumienia do procesu opracowywania Strategii zostali włączeni partnerzy społeczno-gospodarczy, w tym podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia

społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji. W celu umożliwienia partycypacji w procesie opracowywania Strategii IIT szerokiemu gronu interesariuszy, w październiku 2024 r. przeprowadzono nabór partnerów społeczno-gospodarczych chcących aktywnie uczestniczyć w pracach nad dokumentem. Zgłoszenie akcesu polegało na wypełnieniu i przesłaniu formularza zgłoszeniowego, w którym zawarte były pytania dotyczące obszarów działalności i okresu prowadzenia działalności, jak również uzasadnienia chęci udziału w pracach nad Strategią.

W rezultacie naboru, do prac nad dokumentem włączono podmioty przedstawione poniżej.

Nazwa podmiotu/ osoba reprezentująca podmiot	Zakres działalności
Podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie	
ZGH "Bolesław" S.A. - Fundacja ZGH "Bolesław" S.A.	Celem Fundacji jest działalność na rzecz lokalnej społeczności zamieszkałej na obszarze objętym działalnością prowadzoną przez ZGH. Misją ZGH jest kultywowanie tradycji górniczych Ziemi Olkuskiej i tworzenie przestrzeni związanych z historią Regionu dla lokalnych społeczności.
Stowarzyszenie Na Rzecz Historycznych Organów Hansa Hummla w Olkuszu	Celem stowarzyszenia jest szeroko rozumiana opieka na zabytkowymi organami znajdującymi się w bazylice mniejszej pod wezwaniem św. Andrzeja apostoła w Olkuszu, będącymi własnością parafii rzymsko- katolickiej w Olkuszu, a w szczególności doprowadzenie instrumentu do stanu pierwotnej świetności oraz dalsze dbanie o należyty stan instrumentu. Ponadto, Stowarzyszenie działa na rzecz lokalnej społeczności.
Podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji	
Stowarzyszenie "Otwórz się na więcej"	Prowadzenie działalności kulturalnej, edukacyjnej, turystycznej i społecznej na rzecz zachowania, rozwijania i popularyzowania dziedzictwa kulturowego, społecznego i przyrodniczego Gmina Klucze, a także prowadzenie działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży, równych praw kobiet i mężczyzn, osób w wieku emerytalnym; działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, działania wspomagające rozwój demokracji.
Podmioty działające na rzecz społeczności i ochrony środowiska	
Stowarzyszenie Sportowo-Rekreacyjno- Wędkarskie "Podlipianie"	Ochrona środowiska, propagowanie wędkarstwa i rekreacji.
F.H.U. MAX-TRANS Andrzej Maksymowicz, NIP 637-17-65-183	Przedsiębiorstwo wspiera zrównoważony rozwój regionu i wprowadza innowacyjne rozwiązania proekologiczne na rzecz ochrony środowiska, co przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców i ochrony lokalnych zasobów naturalnych.
Inni partnerzy społeczno-gospodarczy	
Baśniobór alpaki	Działalność w obszarze turystyki, rekreacji i kultury.

Przedstawiciele ww. podmiotów zostali zaproszeni na spotkanie dotyczące roli Zespołu Doradczego w procesie opracowywania Strategii oraz zasad realizacji instrumentu IIT, na którym formalnie powołano Zespół.

W skład Zespołu Doradczego wchodzi 6 osób. Zespół pełni funkcję konsultacyjno-opiniodawczą dla Zespołu Operacyjnego w procesach związanych z opracowaniem, realizacją, monitorowaniem i ewaluacją Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego (IIT) dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław. Zgodnie z założeniami, Zespół stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z OF Olkusza w sprawach dotyczących przygotowania i wdrażania Strategii IIT oraz umożliwia prowadzenie dyskusji mającej na celu wypracowanie wspólnego stanowiska, najkorzystniejszego z punktu widzenia różnych grup interesariuszy.

Zespół uczestniczył w pracach Zespołu Operacyjnego związanych z przygotowaniem i wdrażaniem Strategii IIT poprzez opiniowanie wypracowywanych dokumentów podczas spotkań stacjonarnych oraz on-line i/lub kierowanie korespondencji tradycyjnej i e-mail do Zespołu Operacyjnego.

W trakcie spotkań Zespołu, jego członkowie zostali zapoznani z wynikami diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej obszaru wsparcia oraz mieli możliwość składania uwag i zgłaszania sugestii co do uzupełnienia diagnozy o istotne z ich punktu widzenia informacje. Ponadto, Partnerzy zostali zapoznani z projektem Strategii IIT oraz uczestniczyli w wyborze projektów realizujących ich cele poprzez opiniowanie i uzgodnienie przedstawionych propozycji projektowych. W wyniku spotkania, które odbyło się 20.11.2024 r., Zespół Doradczy uzgodnił i pozytywnie zaopiniował projekt Strategii wraz z listą projektów realizujących jej cele.

W celu zaangażowania szerokiej grupy interesariuszy w proces opracowywania Strategii przeprowadzono również konsultacje społeczne projektu dokumentu. Konsultacje prowadzone były w terminie od 8 do 21 listopada 2024 r. i skierowane były do wszystkich zainteresowanych, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców gmin: Olkusz, Bolesław i Klucze, partnerskich i sąsiadujących samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych istotnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego obszaru funkcjonalnego Olkusza.

Ogłoszenie o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego (IIT) dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław opublikowano na stronach partnerskich samorządów – Miasta i Gminy Olkusz, Gminy Bolesław i Gminy Klucze. Do treści ogłoszenia o rozpoczęciu konsultacji dołączono projekt Strategii wraz z formularzem konsultacyjnym. Konsultacje prowadzone były bowiem w formie składania opinii i uwag w następujących formach:

- za pomocą środków komunikacji elektronicznej:

- poprzez wypełnienie i wysłanie elektronicznego formularza konsultacji społecznych dostępnego pod adresem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/iii_olkusz_konsultacje
- poprzez wypełnienie i wysłanie skanu podpisanego formularza na adres: a.krzywicka@umig.olkusz.pl
- poprzez wysłanie skanu podpisanego formularza przez system ePUAP, na adres skrytki: /il751m3lrx/skrytka (decyduje data wpływu)
- w formie składania uwag i opinii w wersji papierowej poprzez osobiste złożenie formularza w:
  - Urzędzie Gminy Klucze ul. Partyzantów 1, 32-310 Klucze,
  - Urzędzie Miasta i Gminy w Olkuszu, Rynek 1, 32-300 Olkusz,
  - Urzędzie Gminy Bolesław ul. Główna 58, 32-329 Bolesław.

W trakcie trwania konsultacji wpłynęła jedna uwaga w formie elektronicznej. Jej treść wraz z odniesieniem przedstawiono w sprawozdaniu z konsultacji stanowiącym załącznik do niniejszej strategii.

4.3 Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu oraz ich monitoring

Procedura monitorowania

Monitoring realizacji założeń Strategii będzie realizowany co roku. Proces ten polega na analizie danych dotyczących przede wszystkim stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych przedsięwzięć oraz osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu (o ile są możliwe do oszacowania na danym etapie realizacji). W przypadku problemów na etapie realizacji przedsięwzięć, monitoring będzie również źródłem informacji o występujących przeszkodach oraz planu ich niwelowania.

Analizie będą podlegały przede wszystkim wskaźniki zdefiniowane dla celów IIT w poniższych tabelach.

Wskaźniki produktu

Tabela 5 Wskaźniki produktu

Wskaźnik	Jednostka miary	Skumulowana szacowana wartość docelowa wskaźnika (2028 r.)
1 Cel IIT		
WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty	2
WLWK-RCO074 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	65 155
WLWK-RCO075 - Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Projekty	3
WLWK-PLRO135 - Długość wspartych szlaków turystycznych	km	30
WLWK-PLRO132 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)	obiekty	2

2 Cel IIT		
WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	2
WLWK-PLRO141 - Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	instytucje	2
WLWK-RCO074 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	65 155
WLWK-RCO075 - Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Projekty	2
WLWK-PLRO132 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)	obiekty	2

Wskaźniki rezultatu

Tabela 6 Wskaźniki rezultatu

Wskaźnik	Jednostka miary	Skumulowana szacowana wartość docelowa wskaźnika (2028 r.)
1 Cel IIT		
WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby/rok	161 000
WLWK-PLRR082 - Roczna liczba turystów korzystających ze wspartych szlaków turystycznych	Osoby/rok	10 000
2 Cel IIT		
WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby/rok	7 000

Wynikiem prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych celów IIT, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii. Dla każdego ze wskaźników określono skumulowaną szacowaną wartość docelową wskaźnika, jaka oczekiwana jest do osiągnięcia w perspektywie 2028 r.

Za monitoring poszczególnych projektów będą odpowiedzialni ich realizatorzy (wnioskodawcy/beneficjenci), którzy będą zobligowani do bieżącego informowania członków Zespołu Operacyjnego o postępach i stanie realizacji projektów.

Za monitorowanie realizacji strategii odpowiada Zespół Operacyjny, który w oparciu o dane od realizatorów projektów prowadzić będzie monitoring rezultatów wdrażania strategii. Partnerskie Gminy będą dokonywały przeglądu swoich działań podejmowanych w ramach strategii każdego roku. Dane w zakresie przedsięwzięć związanych z wdrażaniem strategii zgromadzone w tym procesie, będą jednym ze źródeł danych monitoringowych. Dane te będą przedstawiane Zespołowi Operacyjnemu oraz publikowane w BIP partnerskich gmin w celu ich upowszechnienia wśród interesariuszy.

4.4 Plan finansowy

Założenia rozwojowe Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław odnoszą się do obszarów wsparcia realizowanych w ramach mechanizmu Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT), które wdrażane są w województwie małopolskim. Zgodnie z założeniami FEM 2021-2027, z wykorzystaniem IIT wspierana będzie interwencja m.in. w ramach celu szczegółowego 5(i) *wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich* zaplanowano wsparcie interwencji na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (tj. na poziomie gmin i powiatów), która ma na celu zwiększanie wpływu wspólnot lokalnych głównie na rozwój obszarów miejskich. W związku z tym, głównym źródłem finansowania przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Strategii IIT są środki z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027.

Tabela 7 Plan finansowy

Cel IIT	Przedsięwzięcia zintegrowane realizujące cele IIT	Projekty – zakresy przedsięwzięć zintegrowanych	Szacowana wartość całkowita projektu (PLN)*	Szacowana wartość wkładu UE (EUR)*
1 CEL IIT Rozwój funkcji turystycznych obszaru funkcjonalnego Olkusza	ROZWÓJ OFERTY TURYSTYCZNEJ OF OLKUSZA	Przeniesienie wieży wyciągowej szybu Dąbrówka na teren Pustyni Błędowskiej	15 000 000,00	2 960 640,89
		Gościniec rycerski u stóp zamku Rabsztyn	4 000 000,00	789 504,24
	ROZWÓJ SIECIOWEJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ OF OLKUSZA	Szlak turystyczny „Śladami dawnego górnictwa Ziemi Olkusko-Bolesławskiej”	1 500 000,00	296 064,09
2 CEL IIT Rozbudowa oferty kulturalnej w obszarze funkcjonalnym Olkusza i podniesienie poziomu jej dostępności	ROZWÓJ OFERTY KULTURALNEJ OF OLKUSZA	Poprawa funkcjonalności Domu Kultury „Papiernik” w Kluczach poprzez rozbudowę sali widowiskowej o funkcje kina	700 000,00	138 163,24
		Remont i doposażenie zabytkowego dworku w Bolesławiu, na potrzeby rozwoju działalności Centrum Kultury	4 000 000,00	789 504,24

* Przyjęto kurs 1 EUR=4,3065.

Spis tabel

<i>Tabela 1 Wskaźniki funkcjonalne, społeczno-gospodarcze i morfologiczne przyjęte do delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich .....</i>	<i>6</i>
<i>Tabela 2 Wyniki delimitacji w oparciu o dane z 2003 r., 2013 r., 2014 r. i 2016 r. ....</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 3 Wyniki delimitacji w oparciu o dane z 2021 r., 2022 r. i 2023 r. ....</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 4 Liczba ludności, powierzchnia i gęstość zaludnienia OF Olkusza w 2023 r.....</i>	<i>12</i>
<i>Tabela 5 Wskaźniki produktu .....</i>	<i>46</i>
<i>Tabela 6 Wskaźniki rezultatu .....</i>	<i>47</i>
<i>Tabela 7 Plan finansowy.....</i>	<i>49</i>

Załącznik. Sprawozdanie z konsultacji społecznych

Niniejszy dokument stanowi sprawozdanie z przebiegu dotychczasowych prac oraz wyników przeprowadzonych konsultacji społecznych, dotyczących projektu Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław.

Przedmiot konsultacji	Przedmiotem konsultacji był projektu Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław.
Podmioty uprawnione do uczestnictwa w konsultacjach	Prowadzone konsultacje skierowane były do wszystkich zainteresowanych, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców gmin wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego (OF) miasta Olkusz (Gminy: Olkusz, Bolesław i Klucze), partnerskich i sąsiadujących samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych istotnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego OF.
Termin konsultacji	Konsultacje społeczne projektu dokumentu prowadzone były w terminie od 8 do 21 listopada 2024 r.
Forma i tryb konsultacji	<p>Konsultacje przeprowadzone były w następujących formach:</p> <p>a. za pomocą środków komunikacji elektronicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprzez wypełnienie i wysłanie elektronicznego formularza konsultacji społecznych dostępnego pod adresem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/iii_olkusz_konsultacje • poprzez wypełnienie i wysłanie skanu podpisanego formularza na adres: a.krzywicka@umig.olkusz.pl • poprzez wysłanie skanu podpisanego formularza przez system ePUAP, na adres skrytki: /il751m3lrx/skrytka (decyduje data wpływu) <p>b. w formie składania uwag i opinii w wersji papierowej poprzez osobiste złożenie formularza w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urzędzie Gminy Klucze ul. Partyzantów 1, 32-310 Klucze. • Urzędzie Miasta i Gminy w Olkuszu, Rynek 1, 32-300 Olkusz, • Urzędzie Gminy Bolesław ul. Główna 58, 32-329 Bolesław.

Podstawa prawna

Podstawę prawną do przeprowadzenia konsultacji społecznych Strategii IIT stanowi art. 36 ust. 8 pkt 4 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, wskazujący, że strategia IIT określa w szczególności m.in. *opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT.*

Przebieg konsultacji

Ogłoszenie o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego (IIT) dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław opublikowano na stronach partnerskich samorządów – Miasta i Gminy Olkusz, Gminy Bolesław i Gminy Klucze:

- <https://umig.olkusz.pl/index.php/2024/11/07/7-listopada-2024-4/>
- <https://gmina-klucze.pl/pl/szczegoly-aktualnosci/2147>
- <https://www.gminaboleslaw.pl/aktualnosci/urzed-gminy/konsultacje-spoeczne-projektu-strategii-innego-instrumentu-terytorialnego-iit-dla-obszarow-gminy-olkusz-gminy-klucze-i-gminy-boleslaw>

Do treści ogłoszenia o rozpoczęciu konsultacji dołączono projekt Strategii wraz z formularzem konsultacyjnym. Konsultacje prowadzone były bowiem w formie składania opinii i uwag za pomocą środków komunikacji elektronicznej i w formie papierowej – pocztą lub osobiście w siedzibach: Urzędu Gminy Klucze, Urzędu Miasta i Gminy w Olkuszu, Urzędu Gminy Bolesław.

W trakcie trwania konsultacji wpłynęła jedna uwaga w formie elektronicznej. Jej treść wraz z odniesieniem przedstawiono w poniższej tabeli.

Podmiot zgłaszający uwagę: Inicjatywa "Koleje w Olkuskiem"	
Treść uwagi	Odniesienie
<p>1. Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona): Lista projektów realizujących cele strategiczne, rozdział 3, str. 29</p> <p>2. Proponowany zmieniony zapis: Propozycja uwzględnienia w strategii (po niezbędnych konsultacjach z PKP PLK) dodatkowych zadań obejmujących wykonanie połączenia kładki pieszko-rowerowej przy Skwerze w Olkuszu wypustem kładki ze schodami oraz windą z nowym peronem nr 2 stacji Olkusz (gmina Olkusz) oraz modernizacji peronu nr 1 na stacji Jaroszewiec Olkuski do współczesnych standardów PKP PLK, tj. m.in. wysokości 0,76m oraz dostosowania przejścia istniejącego przejścia podziemnego na potrzeby osób niepełnosprawnych (gmina Klucze).</p> <p>3. Uzasadnienie uwagi: Uwzględnienie wymienionych zadań w strategii rozwoju OF Olkusza uzasadnione jest wprost koniecznością wprowadzenia kolejnych ułatwień w infrastrukturze zrównoważonego transportu zbiorowego (kolej regionalna) ułatwiającej szybkie przejazdy między dwiema gminami rozważanego IIT, a pośrednio dodatkowo dla dodatkowego podbudowania uzasadnienia przy sięganiu po dofinansowanie na te zadania w najbliższej przyszłości z programu FEniKS (5.4 Kolej, kolej miejska i bezpieczeństwo na kolei, którego wnioskowanie zostało wydłużone do połowy przyszłego roku). Tym samym podobnym zadaniem do dodania mogłaby</p>	<p>Zadania (projekty) zawarte w strategii zostały wypracowane w odniesieniu do zidentyfikowanych na drodze diagnozy potrzeb partnerskich samorządów. W rezultacie zidentyfikowano priorytety wsparcia związane ze wzmacnianiem funkcji turystycznych partnerskich gmin oraz podnoszeniem jakości oferty kulturalnej. W odniesieniu do określonych priorytetów partnerskie gminy zgłaszały projekty rekomendowane do dofinansowania, wpisujące się jednocześnie w kryteria naboru wniosków w ramach działania 7.1 IIT – Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027, typy projektów: A. Infrastruktura kultury, B. Ochrona i opieka nad zabytkami, C. Oferta turystyczna i D. Trasy turystyczne. Wskazane w treści uwagi zadania mają charakter projektów z zakresu mobilności miejskiej i dostępności, przez co nie wpisują się w zakres interwencji określonej dla niniejszego działania, zatem nie mogłyby zostać zrealizowane w ramach IIT. Jak wskazano w treści uwagi, zadania te mogłyby zostać zrealizowane w ramach innych priorytetów FEM 2021-2027 oraz programów regionalnych i krajowych.</p> <p>Uwaga nie została zatem uwzględniona w ramach Strategii IIT.</p>

<p>być budowa centrum komunikacyjnego obok stacji Olkusz, która jest zatwierdzona w Gminnym Programie Rewitalizacji Olkusza i która również zapewne przy odpowiednich uzgodnieniach z PKP PLK mogłaby być bardzo wysoko dofinansowana z programu FEniKS, ale być może Strategia IIT dla wspomnianych trzech gmin nie jest odpowiednim dokumentem na przygotowywania tej inwestycji.</p>	
---	--